ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných forem podnikatelské činnosti

Income tax – comparison of tax burdens of the chosen forms of entrepreneurial activities

Tereza Richterová

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných forem podnikatelské činnosti“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Plzeň dne 5. 4. 2023 v. r. Tereza Richterová

Zásady pro vypracování práce

1. Proveďte literární rešerši v oblasti daní z příjmů a podnikání (daňový systém ČR, právní formy podnikání, daňová povinnost vybraných podnikatelských subjektů).
2. Analyzujte prostřednictvím modelových příkladů daňové zatížení daní z příjmů u individuálního podnikatele a vybraných typů obchodních společností.
3. Na základě zpracovaných modelových příkladů proveďte komparaci výše daňového zatížení daní z příjmů u individuálního podnikatele a vybraných typů obchodních společností.
4. Vyhodnoťte a shrňte řešenou problematiku.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Marii Černé, PhD. za ochotu, vstřícnost a cenné rady, které mi pomohly ke zpracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod **6**

1 Cíl a metodika **7**

1.1 Cíl 7

1.2 Metodika 7

2 Definice daně a daňová soustava **8**

2.1 Definice daně 8

2.2 Funkce daně 9

2.3 Základní pojmy daňové problematiky 11

2.4 Daňová soustava ČR 14

3 Daň z příjmů **16**

3.1 Daň z příjmů fyzických osob 16

3.2 Daň z příjmů právnických osob 20

4 Formy podnikatelské činnosti **22**

5 Porovnání daňového zatížení vybraných forem podnikání **23**

5.1 Podnikání fyzických osob 23

5.2 Společnost s ručením omezeným 28

5.3 Výchozí podmínky modelových příkladů 31

5.4 Modelová situace č. 1 – příjmy/výnosy ve výši 1,5 mil. Kč 34

5.5 Modelová situace č. 2 – příjmy/výnosy ve výši 4 mil. Kč 43

6 Vyhodnocení modelových příkladů **52**

Závěr **56**

Seznam použitých zdrojů **58**

Seznam zkratek **60**

Seznam tabulek **61**

Seznam obrázků **64**

Abstrakt

Abstract

Úvod

Podnikání tvoří základ tržní ekonomiky a v České republice je poměrně rozšířené. Důležitý krok v počáteční fázi podnikání představuje zvolení vhodné právní formy podnikatelské činnosti. Zvolená právní forma může ve výsledku zásadně ovlivnit výši daňového zatížení a tím i stav disponibilních prostředků zdaňovaného subjektu. Podnikání lze rozdělit na dva typy – podnikání fyzických osob ve formě OSVČ (osob samostatně výdělečně činných) či podnikání právnických osob (formy společností). Každá z těchto forem se liší v různých aspektech, jako je například výše základního kapitálu, minimálně nutný počet zakládajících osob či ručení za závazky (Taušl Procházková, 2017).

Daně jsou velmi diskutovaným tématem, neboť tvoří značnou část příjmů do veřejných rozpočtů, ze kterých jsou dále financovány a uspokojovány potřeby občanů České republiky. Daně jsou podle vazby na důchod poplatníka děleny na daně přímé a nepřímé. Nejvýznamnější přímou daň představuje daň z příjmů (Vančurová et al., 2020).

To, jakým způsobem zatěžuje právě tato daň podnikání fyzických osob a společností s ručením omezeným, bude v této práci analyzováno, porovnáno a následně zhodnoceno.

1 Cíl a metodika

1.1 Cíl

Cílem kvalifikační práce je provedení komparace daňového zatížení a výše volných finančních prostředků vybraných právních forem podnikání – fyzických a právnických osob. Vyhodnocení bude provedeno na základě výpočtů daňového zatížení a následného disponibilního důchodu individuálního podnikatele a obchodní společnosti – společnosti s ručením omezeným v různých modelových situacích. Autorka se v práci bude věnovat definicím daně jako takové, představení základních pojmů daňové problematiky (daňový subjekt, předmět daně, základ daně či její sazby), funkcím daně, popisu daňového systému ČR (zejména daň z příjmů fyzických a právnických osob) a jednotlivých forem podnikatelské činnosti.

1.2 Metodika

Kvalifikační práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část využívá metody literární rešerše v oblasti daní z příjmů a podnikání. Informace jsou pro bakalářskou práci čerpány z legislativy platné k 1. 1. 2023. Zejména ze zdrojů Finanční správy České republiky, daňových zákonů 2023 a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů. Tato část práce se věnuje popisu daňového systému ČR a následnému vymezení právních forem podnikání.

Praktická část vychází z poznatků části teoretické. Tato kapitola je zaměřena na provedení analýzy daňového zatížení individuálního podnikatele a společnosti s ručením omezeným v oblasti daní z příjmů. Jsou zde vypracovány modelové příklady. Na základě zpracovaných výpočtů je provedena komparace výše daňového zatížení daní z příjmů a následných disponibilních prostředků, u již zmíněných právních forem podnikatelské činnosti v různých modelových situacích.

V závěru budou modelové příklady z praktické části zhodnoceny.

2 Definice daně a daňová soustava

Druhá kapitola bakalářské práce se zabývá úvodem do daňové problematiky. Začátek kapitoly je zaměřen na to, jak lze daň definovat z hlediska právního i z hlediska ekonomického. Druhá podkapitola této části práce je zaměřena na vysvětlení jednotlivých funkcí, které daně plní. Následuje vymezení nejdůležitějších pojmů, které se daňové problematiky bezprostředně týkají. Jedná se o pojmy jako je například daňový subjekt, základ daně nebo sazba daně. Poslední část první kapitoly se zabývá daňovým systémem České republiky, na kterém je ukázáno samotné rozdělení daní na dva hlavní typy, na daně přímé a daně nepřímé.

2.1 Definice daně

Daň lze definovat různými způsoby. Jednou z možných definic je, že daně jsou povinné příspěvky vybírané od jednotlivců nebo korporací vládním subjektem – ať už místním, regionálním nebo celostátním. Daňové příjmy dále financují vládní aktivity, včetně veřejných prací a služeb (Gorton, 2022).

Dále je také možné daň definovat z hlediska právního nebo z hlediska ekonomického.

Za právní pojetí daně se považuje to, co je uvedeno v daňových zákonech. V tomto pohledu na daň je stěžejní samotný název „daň“, na kterém si právní pojetí daně zakládá (Vančurová et al., 2020).

Z hlediska ekonomického není důležitý název, ale náležitosti, které musí daň splňovat. Proto lze v ekonomickém pojetí považovat za daně například i příspěvky na sociální zabezpečení, pojistné na zdravotní pojištění, cla atd., protože jsou charakterizovány vlastnostmi, které jsou uvedené v následující definici. „Daň je povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu, je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová.“ (Vančurová & Boněk, 2011, s. 13).

Povinnost odvádět daň do veřejného rozpočtu je vymezena všeobecně závaznou právní normou. V daňové problematice je tato norma zákon. Platby musí být zákonem uložené, protože jinak by se z právního hlediska jednalo o omezení svobody člověka. Na základě uvedeného, povinnosti platbu uhradit, se z této skupiny vylučují platby, jako je například příspěvek, který se od daně liší právě tím, že jeho uhrazení je dobrovolné (Vančurová et al., 2020).

Vybrané daně slouží ke zlepšení ekonomiky a využívají se k hrazení potřeb společnosti, proto plynou do veřejného rozpočtu, ze kterého jsou pak následně tyto potřeby zaplaceny. Do veřejného rozpočtu spadá například rozpočet municipalit (obce či krajů), státního fondu atd. Nejdůležitějším rozpočtem z hlediska daňových příjmů je však státní rozpočet, a to i přesto, že některé daně do státního rozpočtu vůbec neplynou – například daň z nemovitých věcí nebo daň silniční (Černá et al., 2021) a (Gorton, 2022).

Nenávratnost daní znamená, že se za ni nedostává žádná protihodnota, jako to je například u běžných nákupů, kdy se za peněžní plnění dostává nazpět daný statek či služba. Zároveň na ni po zaplacení daně nevznikne ani žádný nárok (Vančurová et al., 2020).

Pro daně také platí, že jsou neekvivalentní. Daň slouží k zaplacení veřejných služeb a statků, kterých je využíváno daňovými poplatníky. Výše zmiňovaná neekvivalentnost spočívá v tom, že podíl, který je odváděn na dani, se zpravidla nerovná podílu využití veřejných statků či služeb poplatníkem daně. Například některé sociálně slabší rodiny s nízkým příjmem a, tudíž i s nízkým daňovým odvodem, mohou tyto služby čerpat více (například v podobě různých sociálních dávek) než rodiny s vyššími příjmy (Kubátová, 2018).

Jako poslední charakteristická vlastnost ekonomického pojetí daně je uváděna její neúčelovost. Daňoví poplatníci zpravidla nevědí, co se z jejich daňového odvodu do veřejného rozpočtu bude financovat, jaké veřejné výdaje. Existují ale i výjimky, kdy je známa alespoň oblast, do které vybraná daň poputuje. Takovou výjimkou je například silniční daň, ze které se financují výstavby silnic a dálnic, jejich údržba a tak dále (Vančurová et al., 2020).

2.2 Funkce daně

Daně nejsou využívány jen jako zdroj k zajištění veřejných statků a služeb či naplnění veřejných rozpočtů. Daň slouží jako důležitý nástroj ekonomické politiky (Vančurová et al., 2020).

Daně mohou plnit řadu důležitých funkcí. Mezi jedny z nejdůležitějších je možné zařadit těchto 5 funkcí daně (Vančurová et al., 2020):

- Fiskální
- Alokační
- Redistribuční
- Stimulační
- Stabilizační

Fiskální funkce je primární funkcí daně, která musí být vždy zachována. Slouží k naplnění veřejného rozpočtu. Veřejný rozpočet je tvořen téměř z devadesáti procent daňovými příjmy, které jsou pro něj nejvýznamnější (Štohl, 2022).

Daň plní alokační funkci, aby zabránila neefektivnímu přidělování zdrojů. Projevuje se to v alokaci zdrojů tam, kde je jich málo a kde je to nejvíce účelné a potřebné. Naopak z oblasti, kde je finančních prostředků přebytek, jsou díky alokační funkci odebírány. Jde o usměrňování zdrojů v různých oblastech (Kubátová, 2018).

Účelem redistribuční funkce je provedení spravedlivého rozdělení důchodů a potažmo i zmírnění rozdílů v důchodech společnosti. Toho je možné dosáhnout pomocí progresivního zdanění. Díky tomuto mechanismu je možné zvyšovat prostřednictvím výběru vyšší daně od bohatších subjektů příjmy chudším jedincům. Pro vyjádření toho, kdo má vyšší příjmy a tím pádem platí i vyšší daň, se využívá základ daně. Taková část základu daně, která je nižší než 48násobek průměrné mzdy, je daněna sazbou 15 %. Ta část základu daně přesahující výše zmíněný limit se dále daní 23% sazbou. Daně mohou zmírnit rozdíly nejen v oblasti důchodů, ale také například mezi jednotlivými odvětvími. Díky tomu může stát podporovat ekologické a perspektivní regiony (Vančurová et al., 2020) a (Marková, 2023).

Další funkcí daně je stimulační funkce. Stimulace může být jak negativní, tak i pozitivní. Daň může pozitivně ovlivnit ekonomické subjekty prostřednictvím daňových úspor. Příkladem daňových úspor jsou daňové prázdniny nebo snížení základu daně o ztrátu z podnikání. Daňové prázdniny slouží ke snížení daně, ale to pouze za předpokladu, že podnikatelský subjekt splní požadovanou výši investic, vytvoří nová pracovní místa a tak dále. Základ daně si lze snížit i o výše zmíněnou ztrátu z podnikání za účelem snížení podnikatelského rizika. Dalším příkladem daňové úlevy jsou slevy na dani (například na studium, umístění dítěte do školky, sleva na dani silniční při používání ekologického

vozidla apod.) nebo daňová zvýhodnění. Může být využita také negativní stimulace daní, kterou představuje například vysoké zdanění pro subjekty chovající se nezodpovědně k přírodě nebo například subjekty ohrožující své zdraví a zdraví ostatních lidí. Příkladem je vyšší daň u lihovin či cigaret. Vysokým zdaněním těchto produktů se stát snaží o regulaci jejich užívání (Vančurová et al., 2020).

V rámci stabilizační funkce se stát snaží zmírňovat výkyvy v ekonomice. Prostřednictvím veřejných příjmů a výdajů stát ovlivňuje základní makroekonomické cíle – zaměstnanost, ekonomický růst, platební bilanci, cenovou stabilitu, míru zadlužení a podobně. Spočívá v tvoření úspor v „lepších časech" na „nepříznivé doby". To je bohužel v rozporu s válkami politických stran o přízeň voličů, a to kvůli utrácení úspor státu v „dobách dobrých" například zvyšováním sociálních dávek (Vančurová et al., 2020).

2.3 Základní pojmy daňové problematiky

V problematice zabývající se daní z příjmů se rozlišuje několik druhů konstrukčních prvků daně, na základě kterých se poté stanoví, jakou měrou bude jednotlivé subjekty daň zatěžovat. Základními konstrukčními prvky jsou: daňový subjekt (v případě přímých daní), předmět daně, základ daně a sazba daně (Vančurová et al., 2020).

2.3.1 Daňový subjekt

„Daňový subjekt je osoba podle zákona povinná strpět, odvádět nebo platit daň." (Vančurová et al., 2020, s. 14). Daňové subjekty se dělí na poplatníky a plátce. Poplatníkem se rozumí ten, kdo je přímo zatížen daní, nese daňové břemeno a jehož předmět daně (příjem či majetek) je podroben dané dani. Zpravidla bývá poplatník zároveň i plátcem daně, jehož povinností je daň vybrat a odvést příslušnému správci daně. Není tomu tak ale vždy – například v případě zaměstnaneckého vztahu, kdy zaměstnancův plat je předmětem daně z příjmu (zaměstnanec je tedy poplatníkem) a zaměstnavatel je povinen tuto daň vybrat a odvést příslušnému finančnímu úřadu (zaměstnavatel je plátcem) (Vančurová et al., 2020) a (Štohl, 2022).

2.3.2 Předmět daně

„Předmět (objekt) daně definuje, jaká skutečnost je zdaňována." (Černá et al., 2021, s. 15). Touto skutečností může být například situace, že daná osoba vlastní automobil, nebo obdržela plat apod. Po kvantifikaci předmětu daně lze určit základ daně. U předmětu

daně z příjmů by pak základ daně činila peněžní hodnota příjmů. Se znalostí předmětu daně je možné daně dělit na majetkové, důchodové a daně ze spotřeby (Černá et al., 2021).

2.3.3 Základ daně

Základem daně je předmět daně, který je vyjádřený v měrných jednotkách (například v metrech čtverečních, korunách, tunách, hektolitrech apod.). Se znalostí základu daně poté může být stanovena výše daňové povinnosti (Vančurová et al., 2020).

Daně lze členit dle adresnosti, daňového určení či druhu sazby. Členění daně podle druhu sazby souvisí se základem daně, respektive jednotkou, ve které je základ daně uveden. Dle tohoto vztahu jsou daně děleny na 3 kategorie (Kubátová, 2018):

- Stanovené bez vztahu k daňovému základu.
- Specifické.
- Ad valorem neboli daně hodnotové.

2.3.4 Sazba daně

Díky konstrukčnímu prvku „základ daně“ a „sazba daně“ je možné vypočíst konkrétní výši daňové povinnosti. „Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.“ (Vančurová et al., 2020, s. 24).

Obr. 1: Druhy sazeb daně

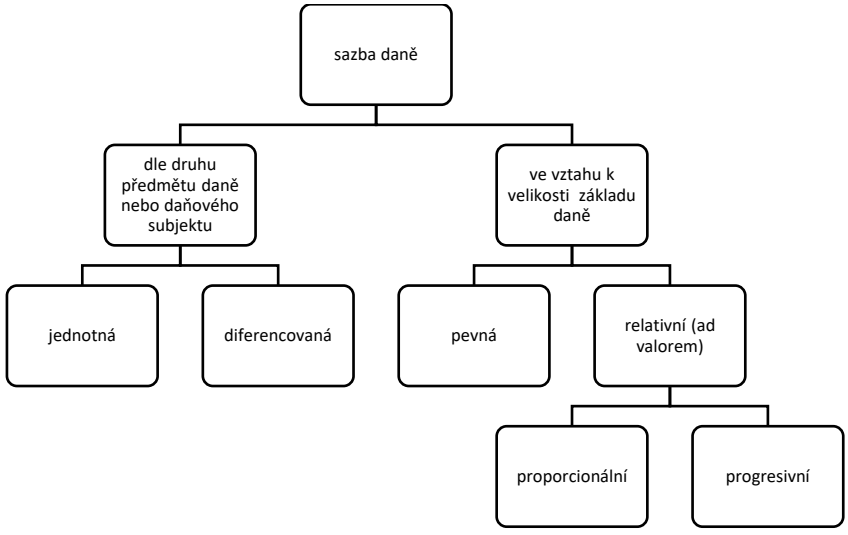

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová et al. (2020, s. 25); 2023

Jak je vidět na předcházejícím obrázku (Obr. 1) - podle druhu předmětu nebo subjektu daně jsou sazby děleny na kategorie jednotná sazba a diferencovaná. Jednotnou sazbou se rozumí, že je v rámci konkrétní daně sazba stejná bez ohledu na předmět daně. Diferencovaná sazba je taková, která se liší pro různé předměty daně podle kvality (jako například u DPH) nebo dle subjektu daně (jako například u DPPO) (Vančurová et al., 2020).

Podle toho, jak velký je základ daně, se rozlišují sazby pevná a relativní. U specifických základů daně (tzn. těch základů daně, které jsou stanoveny v měrných jednotkách) je sazba stanovena pevně. Naopak, pokud je základ daně vyjádřen v peněžních jednotkách, pak je sazba daně uvedena relativně v procentech. Relativní sazba může být proporcionální a progresivní. Proporcionální sazba je stanovena konkrétním procentem, a tudíž daň roste stejným tempem, jako roste základ daně. U progresivní sazby neroste daň rovnoměrně se základem daně, jako tomu bylo u sazby lineární, ale zde roste daň rychleji (Černá et al., 2021).

Protože daň musí být vyjádřena v peněžních jednotkách, platí, že buď základ daně, nebo její sazba musí být uvedena v peněžních jednotkách. Tento vztah popisuje následující obrázek (Obr. 2) (Vančurová et al., 2020).

Obr. 2: Vztah jednotky základu daně a sazby daně

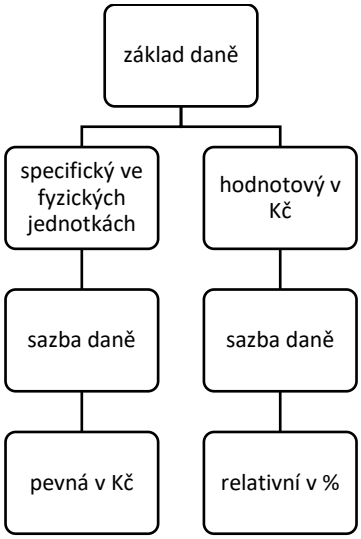

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová et al. (2020, s. 26); 2023

2.4 Daňová soustava ČR

Následující obrázek (Obr. 3) popisuje daňový systém České republiky. Daně jsou rozděleny primárně na dvě hlavní skupiny: daně přímé a daně nepřímé. Ty se dále člení na další kategorie.

Obr. 3: Daňový systém ČR podle Šindeláře a Müllerové (2022) - ekonomický pohled

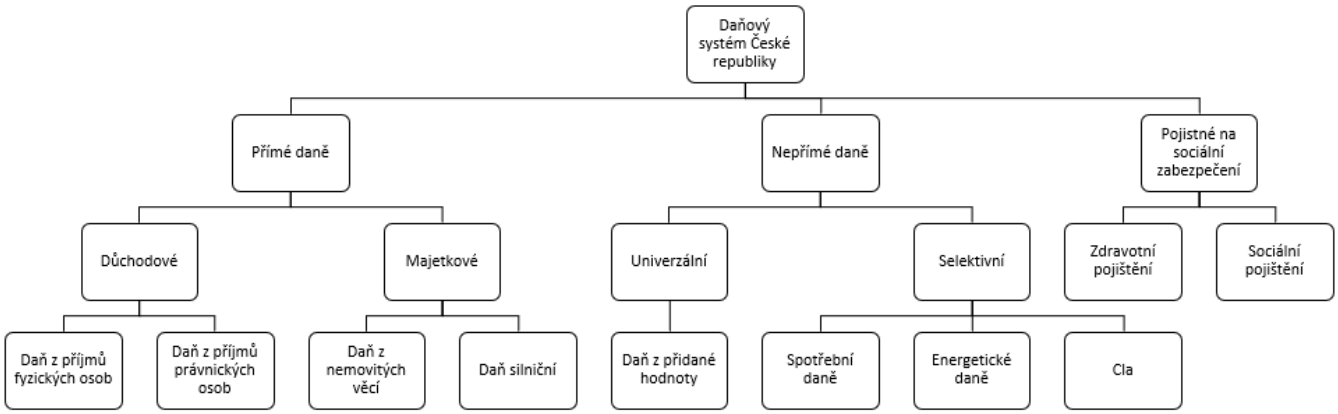

Zdroj: vlastní zpracování dle Šindelář & Müllerová (2022, s. 32); 2023

2.4.1 Přímé daně

U přímých daní je předpoklad, že poplatník daň platí ze svého důchodu/majetku a není možné její přenesení na jiný subjekt. Lze jednoznačně určit poplatníka daně, a tudíž díky své adresnosti a lepší viditelnosti je poplatníci mnohem více vnímají než daně ze spotřeby. Poplatníkem a plátcem je u přímých daní tatáž osoba s výjimkou zaměstnaneckého vztahu (Kubátová, 2018) a (Štohl, 2022).

Dělí se na několik kategorií (Marková, 2023):

- Důchodové daně – zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
    - Daň z příjmu fyzických osob
    - Daň z příjmu právnických osob
- Majetkové daně
    - Daň z nemovitých věcí – zákon č. 388/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
        - Daň ze staveb a jednotek
        - Daň z pozemků
    - Daň silniční – zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

2.4.2 Nepřímé daně

U nepřímých daní je předpoklad naopak takový, že daň ze spotřeby je přenášena na jiný subjekt a není placena z důchodu subjektu. U těchto daní je poplatník a plátce jiná osoba. Poplatníkem daně je ta osoba, na kterou dopadá daňové zatížení, ale v mnoha případech je obtížné tuto osobu jednoznačně určit. Projev nepřímé daně spočívá ve vyšší ceně zboží či služby (Kubátová, 2018).

Daně ze spotřeby zahrnují dva typy – daně selektivní a univerzální. Univerzální daní je daň z přidané hodnoty, která se vztahuje na všechny druhy zboží nebo služeb. Na rozdíl od toho jsou daně selektivní uvaleny pouze na vybranou spotřebu, proto se jim také říká daně výběrové (Černá et al., 2021).

Nepřímé daně se dělí do tří hlavních částí (Marková, 2023):

- Daň z přidané hodnoty – zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- Energetické daně – zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
    - Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů
    - Daň z pevných paliv
    - Daň z elektřiny
- Spotřební daně – zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
    - Daň z minerálních olejů
    - Daň z lihu
    - Daň z piva
    - Daň z vína a meziproduktů
    - Daň z tabákových výrobků
    - Daň ze zahřívaných tabákových výrobků

3 Daň z příjmů

Třetí kapitola je věnována dani z příjmů, která je upravována zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZoDP“ nebo „zákon o daních z příjmů“). Tento zákon rozlišuje podle subjektu daň z příjmů fyzických osob (dále „DPFO“) a daň z příjmů právnických osob (dále „DPPO“). Důchodová daň představuje jeden z nejvýznamnějších příjmů plynoucích do státního rozpočtu (Šindelář & Müllerová, 2022).

3.1 Daň z příjmů fyzických osob

3.1.1 Poplatníci daně (§ 2)

Poplatníkem DPFO je taková fyzická osoba, která měla příjmy podléhající dani. Její daňová povinnost může být buď omezená nebo neomezená (Štohl, 2022).

V rámci omezené daňové povinnosti se jedná o **daňového nerezidenta**, který nemá trvalé bydliště na území České republiky a pobývá zde buď méně než 183 dnů v daném zdaňovacím období, anebo za účelem léčby či studia. U těchto poplatníků jsou zdaňovány pouze příjmy plynoucí z ČR. Naopak **daňovým rezidentem** je nazývána osoba, která má neomezenou daňovou povinnost, má trvalý pobyt v ČR a obvykle se zdržuje na území České republiky (minimálně 183 dnů za zdaňovací období). Tato povinnost se vztahuje jak na výdělky z ČR, tak i ze zahraničí (Štohl, 2022) a (Vychopeň, 2022).

3.1.2 Předmět daně (§ 3)

Předmětem DPFO jsou příjmy, které mají peněžní či nepeněžní charakter. Nedaní se však veškeré příjmy fyzických osob. Výjimkou jsou například ty, které nejsou předmětem daně, a tudíž této dani vůbec nepodléhají a ani se nezahrnují do daňového přiznání. Další z výjimek představují příjmy, které sice do předmětu daně spadají, ale jsou od ní osvobozeny (Štohl, 2022).

Příjmy, které fyzická osoba získala za zdaňovací období (kalendářní rok), jsou předmětem daně, a nejsou od této daně osvobozeny, jsou členěny zákonem do pěti skupin. Každá skupina je z hlediska zdanění posuzována samostatně a tvoří takzvaný dílčí základ daně (Štohl, 2022) a (Černá et al., 2021).

- § 6 - Příjmy ze závislé činnosti.

Základ daně z příjmů ze závislé činnosti činí příjmy, jež zákon o dani z příjmů v § 6 definuje jako takové plnění, které je buď z nynějšího či předchozího pracovněprávního vztahu (stejně to platí například i pro poměry služební nebo členské), v němž práce není vykonávána nezávisle – tzn. je prováděna dle instrukcí toho, kdo tento příjem vyplácí. Platí to i za předpokladu, že odměnu za činnost nevyplácí přímo ta osoba, u které poplatník práci vykonává. Dále do této kategorie spadají příjmy či odměny za práce vyjmenované v § 6 odst. 1b) a 1c) v ZoDP. Jedná se také o plnění v podobě funkčních požitků, respektive výkonů určitých funkcí, které jsou vymezeny v § 6 odst. 10 (Marková, 2023).

- § 7 - Příjmy ze samostatné činnosti.

Tento příjem Finanční správa České republiky (2023) vymezuje takto: „Příjmem ze samostatné činnosti, pokud se nejedná o příjmy ze závislé činnosti (zaměstnání) jsou:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění (např. insolvenční správce, správce pozůstalosti, správce svěřeneckého fondu), ale také poplatník bez příslušného oprávnění,
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,
- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání.“

Základ daně se stanoví tak, že se od výše vymezených příjmů odečtou výdaje, které jsou uplatněny buď ve skutečné výši nebo procentem z příjmů. S uplatněním výdajů v prokazatelné výši se pojí administrativní zátěž v podobě vedení účetnictví či daňové evidence, proto je častěji využíváno paušálních výdajů (s výjimkou v § 12), které lze vidět s jejich maximálními částkami v Tab. 1 (Vančurová et al., 2020).

Tab. 1: Maximální hranice využití procenta výdajů z příjmu – stav k 1. 1. 2023

Procento	Druhy příjmů	Max. částka
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné činnosti	1 600 000 Kč
60 %	Ostatní živnosti	1 200 000 Kč
30 %	Příjmy z nájmu majetku v obchodním majetku	600 000 Kč
40 %	Jiné příjmy ze samostatné činnosti, výjimka odst. 1 d) a odst. 6	800 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 7 ZoDP; 2023

Zjednodušení administrativy lze také provést registrací k tzv. paušální dani. Podmínky k využití paušálního režimu jsou stanoveny v ZoDP v § 7a (Marková, 2023).

- § 8 - Příjmy z kapitálového majetku.

Do tohoto typu důchodu lze zahrnout takové příjmy, které jsou spojeny s držením finančního majetku. Tím se rozumí například podíly na zisku obchodních společností a družstev, svěřeneckého fondu atd. nebo také jakékoliv výnosy z úvěrů, které byly daným poplatníkem poskytnuty, či například z vlastnictví směnky (Finanční správa České republiky, 2023) a (Vychopeň, 2022).

Základem daně příjmů z kapitálového majetku jsou veškeré výdělky vymezené v § 8 zákona o dani z příjmů, které ve většině případů nelze ponížit o výdaje, jež byly potřeba na jejich dosažení (Marková, 2023) a (Štohl, 2022).

- § 9 - Příjmy z nájmu.

„V dílčím základu daně z příjmů z nájmu jsou vždy příjmy z nájmu nemovitých věcí, evidovaných jednotek (prostorově oddělená část domu, včetně podílu na společných prostorách) a dále z nájmu hmotných movitých věcí. Je-li však příjem z nájmu hmotných movitých věcí jen příležitostný, potom se považuje za ostatní příjem. Stejně se posuzují příjmy z pachtu.“ (Vančurová et al., 2020, s. 215).

V základu daně jsou pak tyto příjmy sníženy o výdaje, kterých bylo nutno využít pro zajištění výše zmíněných příjmů, nebo o paušální výdaje (Marková, 2023).

- § 10 - Ostatní příjmy.

Do tohoto dílčího základu daně patří zbylé příjmy, které nebyly v § 6 - § 9 zmíněny a jsou nabyty příležitostně. Stejně jako v § 7 a § 9 se i zde v základu daně příjmy snižují o výdaje, u kterých je možné prokázat, že byly vynaloženy k tomu, aby ostatních příjmů

bylo dosaženo. Výjimku zde představují příležitostné příjmy ze zemědělské výroby, vodního a lesního hospodářství, kde lze výdaje uplatnit paušálně (Vančurová et al., 2020).

3.1.3 Základ daně (§ 5)

Celkový základ daně je součtem pěti dílčích základů daně viz Tab. 2. Příjmy se rozdělují do těchto dílčích základů z důvodu odlišně nastavené možnosti uplatnění výdajů s nimi souvisejících, a tedy stanovení tzv. disponibilního příjmu. „Smyslem zdanění příjmů je postihnout pouze disponibilní důchod, tedy ten, který poplatníkovi zůstane k jeho využití.“ (Vančurová et al., 2020, s. 167).

Základ daně je stanoven z příjmů ke zdanění, které se získají odečtením následujících položek (Černá et al., 2021):

- Příjmů, které nejsou předmětem daně.
- Příjmů, které nepodléhají dani, neboť jsou od daně osvobozeny.
- Příjmů, které mají samostatné základy daně.

Tab. 2: Stanovení celkového základu daně z příjmů fyzických osob

§ 6 – dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti = příjmy
§ 7 – dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti = příjmy – výdaje
§ 8 – dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku = příjmy
§ 9 – dílčí základ daně z příjmů z nájmu = příjmy – výdaje
§ 10 – dílčí základ daně z ostatních příjmů = příjmy – výdaje
Celkový základ daně = suma dílčích základů daně

Zdroj: vlastní zpracování dle Černá et al. (2021. s. 52); 2023

3.1.4 Sazby daně (§ 16)

Od 1. ledna 2021 činí sazba daně z příjmů (Marková, 2023):

- 15 % pro část základu daně, který je nižší než daný limit, kterým je 48násobek průměrné měsíční mzdy.
- 23 % pro část základu daně, který přesahuje výše zmíněnou hranici.

3.2 Daň z příjmů právnických osob

3.2.1 Poplatníci daně (§ 17)

Paragraf č. 17 v zákoně o dani z příjmů pojednává o tom, koho lze určit jako poplatníka DPPO. Poplatníkem může být jak daňový rezident, tak nerezident. Odlišnost mezi nimi spočívá v tom, že daňový rezident má na rozdíl od nerezidenta sídlo či umístění vedení společnosti na území ČR a zdaňuje veškeré příjmy, i ty, které nabyl v zahraničí, kdežto daňový nerezident zdaňuje pouze ty příjmy, které pochází z České republiky (Marková, 2023) a (Černá et al., 2021).

Za poplatníka DPPO je považován i tzv. veřejně prospěšný poplatník, jehož hlavní příjmy nepocházejí z podnikatelské činnosti, tudíž dani podléhá pouze omezeně. Jedná se například o nadace, politické strany nebo veřejné vysoké školy (Štohl, 2022).

3.2.2 Předmět daně (§ 18)

Za předmět daně právnických osob se považuje jejich jakýkoliv příjem v podobě peněžního i nepeněžního plnění. Zároveň se do předmětu daně PO zahrnují všechny příjmy z činností souvisejících se zacházením s veškerým majetkem společnosti (Finanční správa České republiky, 2023) a (Štohl, 2022).

3.2.3 Sazba daně (§ 21)

Základní sazba daně pro daň z příjmů právnických osob je 19 %, pokud není stanoveno jinak. Existují i případy, kde je sazba odlišná – blíže jsou popsány v § 21 zákona o dani z příjmů (Marková, 2023).

3.2.4 Základ daně (§ 23)

Základ daně DPPO lze definovat jako souhrn veškerých výnosů právnické osoby bez příjmů, které jsou od daně osvobozeny nebo vůbec nejsou předmětem této daně. Tyto příjmy jsou následně sníženy o výdaje, které byly potřeba pro jejich dosažení. Výchozím bodem pro základ daně je výsledek hospodaření. Podrobnějšímu výpočtu základu daně a dále výpočtu samotné daňové povinnosti se věnuje pátá kapitola (Marková, 2023).

3.2.5 Zdaňovací období (§ 21a)

Daňové zákony zdaňovací období daně z příjmů právnických osob v § 21a vymezují jako: „a) kalendářní rok, b) hospodářský rok, c) období od rozhodného dne fúze nebo rozdělení obchodní korporace nebo převodu jmění na společníka do konce kalendářního roku nebo hospodářského roku, ve kterém se přeměna nebo převod jmění staly účinnými, nebo d) účetní období, pokud je toto účetní období delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců.“ (Marková, 2023, s. 29).

3.2.6 Zálohy (§ 38a)

„Při stanovení výše a periodicity záloh na daň z příjmů se vychází z poslední známé daňové povinnosti, za kterou se pro daný účel považuje rovněž částka, kterou si poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období, s platností od následujícího dne po termínu pro podání daňového přiznání (v případě, že bylo daňové přiznání podáno opožděně, s platností od následujícího dne po dni jeho podání) do účinnosti další změny poslední známé daňové povinnosti.“ (Vychopeň, 2022, s. 185).

Odstavec 2–4 v § 38a ZoDP vymezuje, jaký subjekt zálohu platí a jaký subjekt zálohy na daň z příjmů právnických osob platit nemusí. V případě povinnosti platby záloh je zde také určeno, za jakých podmínek a v jakém časovém období jsou zálohy placeny:

„(2) Zálohy neplatí a) poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč, b) obec nebo kraj, c) zůstavitel ode dne jeho smrti.

(3) Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč, platí zálohy na daň na zdaňovací období, a to ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období a druhá je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období.

(4) Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, platí zálohy na daň na zdaňovací období, a to ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne třetího měsíce zdaňovacího období, druhá záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období, třetí záloha je splatná do 15. dne devátého měsíce zdaňovacího období a čtvrtá záloha je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období.“ (Marková, 2023, s. 59).

4 Formy podnikatelské činnosti

Právní formy podnikání se rozdělují na dva hlavní druhy – podnikání fyzických osob a podnikání právnických osob, které se dále rozvětvuje do dalších skupin, jak je možné vidět na Obr. 4.

Obr. 4: Právní formy podnikatelské činnosti

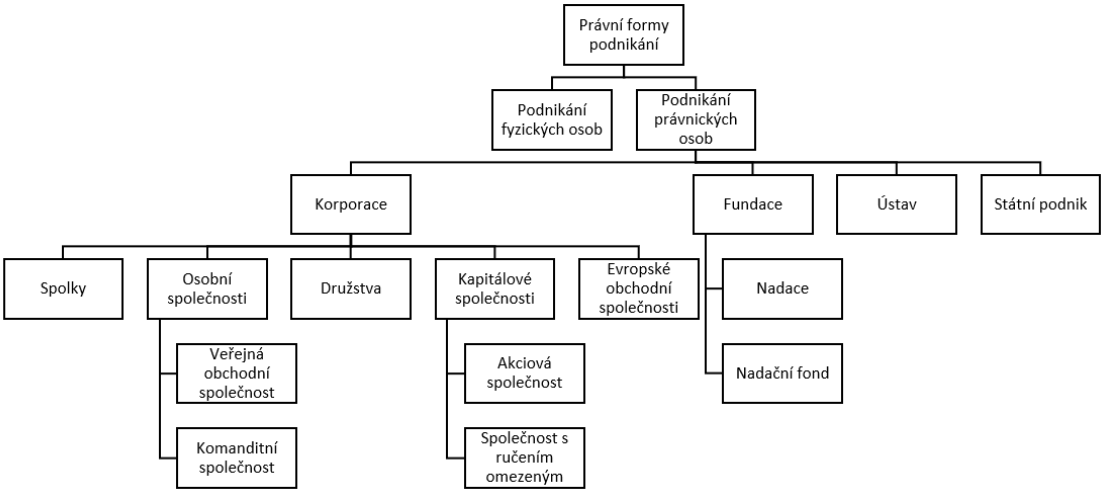

Zdroj: vlastní zpracování dle Taušl Procházková (2017, s. 41); 2023

Mezi často používanou formu podnikání právnických osob se řadí korporace, které upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech – tzv. zákon o obchodních korporacích (Moravec & Andreisová, 2021).

Obchodní společnosti se rozdělují na společnosti osobní a kapitálové. Osobní společnosti se vyznačují tím, že ručí za své závazky celým svým majetkem a nevytváří základní kapitál s výjimkou komanditní společnosti (dále „k.s.“), kde komanditisté ručí pouze omezeně a základní kapitál je zde určen výší vkladů komanditistů – z tohoto důvodu vnímají někteří autoři zařazení k.s. do osobních společností jako sporné. Další společný znak představuje například možnost společníků jednat jménem společnosti. Naopak kapitálové společnosti mají povinnost vytvářet základní kapitál a ručení společníků za závazky spol. není buď žádné nebo pouze omezené (Moravec & Andreisová, 2021) a (Taušl Procházková, 2017).

5 Porovnání daňového zatížení vybraných forem podnikání

Pro účely této bakalářské práce byly vybrány 2 formy podnikatelské činnosti – podnik jednotlivce a z obchodních společností společnost s ručením omezeným, neboť jsou následující modelové příklady hodnoceny z pohledu podnikatele, který se rozhoduje, zda podnikat jako fyzická osoba, nebo si založit s.r.o., které umožňuje založení 1 osobou.

5.1 Podnikání fyzických osob

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník definuje v § 420 osobu podnikatele jako: „(1) Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. (2) Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.“

Aby se fyzická osoba mohla stát podnikatelem, musí také splňovat následující 3 všeobecné podmínky (Taušl Procházková, 2017): zletilost, svéprávnost a bezúhonnost.

5.1.1 Výpočet daňové povinnosti DPFO

Tab. 3: Postup výpočtu daňové povinnosti fyzických osob

CELKOVÝ ZÁKLAD DANĚ
- nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky od základu daně
= základ daně upravený o nezdanitelné a odčitatelné položky od základu daně
x sazba daně
= daň
- slevy na dani
- daňová zvýhodnění
- zaplacené zálohy
= **DOPLATEK** či **PŘEPLATEK** daně

Zdroj: vlastní zpracování dle Černá et al. (2021, s. 56); 2023

Výpočet celkového základu daně fyzických osob byl zmíněn již v kapitole 3, kdy se od úhrnu veškerých příjmů odečtou položky, jako jsou: příjmy, které nejsou předmětem daně, které jsou blíže specifikované v § 3 odst. 4 ZoDP, dále příjmy, které jsou od daně osvobozené podle § 4 ZoDP a v neposlední řadě příjmy, které tvoří samostatný základ daně. Od základu daně se dále odečítají nezdanitelné části základu daně a položky, které jsou od základu daně odčitatelné – viz Tab. 3 (Černá et al., 2021).

Zákon o dani z příjmů v § 15 definuje jako **nezdanitelnou položku** například úhrn darů, které osoba poskytla – a to za předpokladu, že jejich výše přesahuje hodnotu 2 % základu daně nebo je minimálně 1 000 Kč – v takovém případě si lze základ daně snížit o nejvýše 15 % (za léta 2020–2021 a nyní i za rok 2022 je možné odečíst až 30 %). Další možností snížení základu daně je o 3 000 Kč za každý bezúplatný odběr krve, za darování orgánu se pak jedná o částku 20 000 Kč stejně jako při jednorázovém odběru krvetvorných buněk. Stejně tak lze od základu daně odečíst příspěvky na penzijní připojištění, pojištění či například hodnotu doplňkových penzijních spoření. Bližší specifikace a ostatní nezdanitelné části základu daně vymezuje § 15 ZoDP (Marková, 2023).

Potom je možné využít výše zmíněných **odčitatelných položek**. Jak říká § 34 ZoDP, jednou z variant, jak snížit základ daně (s výjimkou dílčího základu daně z § 6), je odečtení daňové ztráty, které lze dosáhnout pouze v § 7 a § 9. Je možné tak učinit v přímo následujících 5 letech či předcházejících 2 letech od zdaňovacího období, ve kterém ke ztrátě došlo. Ve zdaňovacích obdobích předcházejících je ale hodnota, o kterou lze základ daně maximálně snížit, limitována částkou 30 000 000 Kč (Kofler et al., 2021) a (Marková, 2023).

Následuje vynásobení upraveného základu daně sazbou, čímž se získá daň. Od té lze poté odečíst: **a) slevy na dani**, které jsou vyjmenované v § 35 ZoDP – jedna z nejvyužívanějších je sleva na poplatníka, která v roce 2023 činí 30 840 Kč, dále sleva na manžela či manželku, sleva na studenta, sleva držitele průkazu ZTP/P atd., **b) daňová zvýhodnění** – jedná se o určitou úlevu na dani za každé vyživované dítě – bližší podmínky lze nalézt v § 35c ZoDP, **c) zálohy**, které upravuje § 38a. Daňové zvýhodnění je na rozdíl od slev, kde lze slevu uplatnit maximálně ve výši daně, specifické v tom, že je možné, aby daňové zvýhodnění mělo vyšší hodnotu než samotná daň. Vzniklý rozdíl se nazývá tzv. daňový bonus a lze ho uplatnit za předpokladu, že činí minimálně 100 Kč a že poplatník v tomto zdaňovacím období měl příjmy dle § 6 nebo § 7 v hodnotě alespoň šestinásobku minimální měsíční mzdy (Štohl, 2022) a (Marková, 2023).

5.1.2 Pojistné

Pojistné, stejně tak jako daň, snižuje výsledný disponibilní příjem subjektu a plyne do veřejných rozpočtů. Kvůli povinné účasti na něm má taktéž „daňový charakter“. Na rozdíl od daně ale vyznačuje jistou míru ekvivalentnosti, která se u veřejného zdravotního pojištění pojí s poskytnutím služby, u pojistného na sociální zabezpečení se naopak projevuje v podobě sociálních dávek, a účelovosti, která například u zdravotního pojištění spočívá ve využívání z něj získaných peněz na financování výdajů v oblasti zdravotnictví (Vančurová et al., 2020).

Veřejné zdravotní pojištění (dále „VZP“) si klade za cíl poskytnutí zdravotní péče a zlepšení či minimálně udržení zdravotního stavu pojištěnce. Jeho výše se vypočte vynásobením vyměřovacího základu sazbou pojistného (celková sazba představuje 13,5 %) a následně se výsledek zaokrouhlí na celé koruny nahoru. Účast na zdravotním pojištění automaticky vzniká u osob s trvalým pobytem na území ČR dnem narození, u těch osob, které v České republice trvalý pobyt nemají, pak účast vznikne v okamžiku zaměstnání či dnem, kdy získají trvalý pobyt v ČR (Vančurová et al., 2020).

Tab. 4: Veřejné zdravotní pojištění – stav k 1. 1. 2023

Subjekt pojistného	Vyměřovací základ (VZ)	Sazba	Rozhodné období (RO)	Min. VZ	Max. VZ
Zaměstnanec – část zaměstnanec	Hrubá mzda (HM)	4,5 %	Měsíc	Minimální měsíční mzda	Není
Zaměstnanec – část zaměstnavatel	Hrubá mzda zaměstnance (zc)	9 %	Měsíc	Není	Není
OSVČ – hlavní činnost	0,5 x (P-V)	13,5 %	Rok	0,5 x pmm x počet měsíců	Není
OSVČ – vedlejší činnost	0,5 x (P-V)	13,5 %	Rok	Není	Není
Státní pojištěnec	14 074 Kč	13,5 %	Měsíc	Není	Není
OBZP	Minimální měsíční mzda	13,5 %	Měsíc	Není	Není

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 592/1992 Sb.; 2023

Jak je vidět z výše uvedené tabulky (Tab. 4), jedním ze subjektů veřejného zdravotního pojištění je zaměstnanec, jehož odvod je rozdělen na část, která mu je strhávána z hrubé mzdy (4,5 %), a část, kterou za něj odvádí jeho zaměstnavatel (9 %). Obě části ale zdravotní pojišťovně odvádí zaměstnavatel. Dalšími subjekty jsou OBZP neboli osoba bez zdanitelných příjmů, OSVČ podnikající na hlavní či vedlejší činnost a také státní pojištěnec, kterým je například student do věku 26 let.

Osoba samostatně výdělečně činná odvádí 13,5 % z poloviny příjmů snížených o výdaje. U hlavní činnosti je nutné, aby si podnikatel hlídal minimální vyměřovací základ, ze kterého je nutné pojistné na zdravotní pojištění odvést. Minimální VZ je polovina průměrné měsíční mzdy vynásobená počtem měsíců podnikání v kalendářním roce.

Druhým typem pojistného je pojistné na sociální zabezpečení, do kterého spadá pojištění důchodové (dále „DP“), nemocenské (dále „NP“) a státní politika zaměstnanosti (dále „SPZ“).

Pojistné na **důchodové pojištění** spočívá v poskytování plnění, jako je vyplácení starobních důchodů, invalidních důchodů či pozůstalostních důchodů (Český statistický úřad, 2022).

Tab. 5: Důchodové pojištění – stav k 1. 1. 2023

Subjekt pojistného	Vyměřovací základ (VZ)	Sazba	RO	Min. VZ	Max. VZ
Zaměstnanec – část zaměstnanec	Hrubá mzda	6,5 %	Měsíc	Není	48 x pmm
Zaměstnanec – část zaměstnavatel	Hrubá mzda zaměstnance (zc)	21,5 %	Měsíc	Není	48 x pmm
OSVČ – hlavní činnost	0,5 x (P-V)	28 %	Rok	0,25 x pmm x počet měsíců	48 x pmm
OSVČ – vedlejší činnost	0,5 x (P-V)	28 %	Rok	0,1 x pmm x počet měsíců	48 x pmm
Zahraniční zaměstnanec	Částka, kterou si sám určí	28 %	Měsíc	0,25 x pmm	Není
Osoba dobrovolně účastná	Částka, kterou si sám určí	28 %	Měsíc	0,25 x pmm	Není

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 589/1992 Sb.; 2023

V tabulce výše (Tab. 5) jsou vymezeny veškeré subjekty důchodového pojištění s údaji o jejich vyměřovacím základu, sazbě, rozhodném období nebo minimálním a maximálním vyměřovacím základu.

Osoba samostatně výdělečně činná, která má své podnikání jako hlavní činnost, odvádí z vyměřovacího základu uvedeného v tabulce 28 % za rok. Minimálně však musí odvést 28 % z čtvrtiny průměrné měsíční mzdy vynásobené počtem měsíců, po které osoba podnikala v rámci kalendářního roku. Je zde vymezen ale i maximální vyměřovací základ, který představuje 48násobek průměrné měsíční mzdy. Pokud ale OSVČ provozuje své podnikání pouze jako vedlejší činnost, tak se za předpokladu, že se k důchodovému pojištění nepřihlásí dobrovolně, účastní povinně důchodového pojištění pouze v případě, že přesáhne tzv. rozhodnou částku, která činí pro rok 2023 96 777 Kč (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2023).

Příspěvek na **státní politiku zaměstnanosti** vyjadřuje peněžitou pomoc osobám, které se ocitly bez zaměstnání, a podporu při vytváření pracovních míst (Vančurová et al., 2020).

Tab. 6: Státní politika zaměstnanosti – stav k 1. 1. 2023

Subjekt pojistného	Vyměřovací základ (VZ)	Sazba	RO	Min. VZ	Max. VZ
Zaměstnanec – část zaměstnavatel	Hrubá mzda zaměstnance (zc)	1,2 %	Měsíc	Není	48 x pmm
OSVČ – hlavní činnost	Vyměřovací základ důchodového pojištění	1,2 %	Rok	0,25 x pmm x počet měsíců	48 x pmm
OSVČ – vedlejší činnost	Vyměřovací základ důchodového pojištění	1,2 %	Rok	0,1 x pmm x počet měsíců	48 x pmm

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 589/1992 Sb.; 2023

Jak je uvedeno v zákoně č. 589/1992 Sb., jakmile subjekt pojistného hradí důchodové pojištění, je s ním automaticky spojeno i odvádění příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které se bez účasti na důchodovém pojištění účastnit nelze. Mezi subjekty státní politiky zaměstnanosti patří zaměstnanec, kterému příspěvek odvádí jeho zaměstnavatel, a OSVČ na hlavní a vedlejší činnosti – viz Tab. 6.

Do pojistného na sociální zabezpečení také spadá **nemocenské pojištění**, jež poskytuje plnění v podobě vyplácení nemocenské, ošetřovného potřebného na ošetřování člena rodiny nebo také například peněžité podpory v mateřství (Vančurová et al., 2020).

Tab. 7: Nemocenské pojištění – stav k 1. 1. 2023

Subjekt pojistného	Vyměřovací základ (VZ)	Sazba	RO	Min. VZ	Max. VZ
Zaměstnanec – část zaměstnavatel	Hrubá mzda zaměstnance (zc)	2,1 %	Měsíc	Není	48 x pmm
Zahraniční zaměstnanec	Částka, kterou si sám určí	2,1 %	Měsíc	8 000 Kč	Není
OSVČ – hlavní činnost	Částka, kterou si sám určí	2,1 %	Rok	8 000 Kč/měsíc	48 x pmm
OSVČ – vedlejší činnost	Částka, kterou si sám určí	2,1 %	Rok	8 000 Kč/měsíc	48 x pmm

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 589/1992 Sb.; 2023

Z uvedených subjektů v Tab. 7 hradí povinně nemocenské pojištění pouze zaměstnanec, respektive zaměstnavatel za zaměstnance. Osoba samostatně výdělečně činná, ať už při hlavní či vedlejší činnosti, spolu se zahraničním zaměstnancem odvádí příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nemocenské pojištění pouze dobrovolně (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2023).

5.2 Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným (dále „s.r.o.“) je upravována zákonem o obchodních korporacích, neboť se řadí spolu s akciovou společností mezi kapitálové společnosti. Ty se vyznačují převahou majetkového prvku nad tím osobním, proto je zde vkladová povinnost společníků a také je určena minimální výše základního kapitálu (Taušl Procházková, 2017).

Zákon o obchodních korporacích definuje s.r.o. takto: „Společnost s ručením omezeným je společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.“

Základní informace o s.r.o. dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a (Moravec & Andreisová, 2021):

- Společnost je založena na základě podepsání zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy a následným zapsáním do obchodního rejstříku dojde k jejímu vzniku.
- Minimální počet společníků pro založení s.r.o. představuje jedna osoba, a to jak fyzická, tak právnická. Maximální počet společníků není nijak omezen.
- Pokud není ve společenské smlouvě určeno jinak, minimální vklad společníka činí 1 Kč.
- Vkladová povinnost musí být dodržena dle podmínek stanovených ve společenské smlouvě, nejdéle je však možné splnit tuto povinnost do 5 let od doby, kdy společnost vznikla.
- Jestliže společenská smlouva nestanoví jinak, výše podílu společníků se určí ve stejném poměru, jako je poměr jejich vkladů k celkové hodnotě základního kapitálu.
- Společnost s ručením omezeným obsahuje dva povinné orgány a jeden dobrovolný. Obligatorní orgány představuje nejvyšší orgán s.r.o., a tedy valná hromada, a statutární orgán, který reprezentuje jeden či více jednatelů společnosti. Fakultativně může společnost zřídit kontrolní orgán, který zde zastupuje dozorčí rada.

5.2.1 Výpočet daňové povinnosti DPPO

Tab. 8: Výpočet základu daně pro daň z příjmů právnických osob

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ před zdaněním
- příjmy, které jsou od daně osvobozené
- příjmy, které se nezahrnují do základu daně (společně se samostat. základy daně)
- rezervy a opravné položky, které nejsou daňově uznatelné
+ účetní náklady, které nejsou uznatelné jako daňové náklady
+/- vyloučení zaúčtovaných položek, které se uznají do základu daně jen za předpokladu jejich zaplacení
= ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová et al. (2020, s. 100) a Černá et al. (2021, s. 75); 2023

V Tab. 8 je vyobrazen postup výpočtu základu daně pro právnické osoby. Vychází se z výsledku hospodaření před zdaněním, od něhož se dále odečítají či přičítají jednotlivé hodnoty. Mezi odečítané položky patří osvobozené příjmy od daně z příjmů nebo také takové příjmy, které nejsou do základu daně vůbec zahrnovány (patří sem i samostatné základy daně) (Vančurová et al., 2020).

Do osvobozených příjmů od daně z příjmů PO spadají například členské příspěvky, které zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v § 19 vymezuje jako: „Členský příspěvek podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin, přijatý 1. zájmovým sdružením právnických osob, u něhož členství není nutnou podmínkou k provozování předmětu podnikání nebo výkonu činnosti, 2. spolkem, který není organizací zaměstnavatelů, nebo evropskou politickou nadací, 3. odborovou organizací, 4. politickou stranou, politickým hnutím nebo evropskou politickou stranou, nebo 5. profesní komorou s nepovinným členstvím s výjimkou Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky.“

Dále do položek, které se od výsledku hospodaření odečítají, spadají rezervy a opravné položky, které nelze považovat za daňově uznatelné náklady. Naopak náklady účetního charakteru, jež jsou jako daňové náklady neuznatelné, se k výsledku hospodaření před zdaněním přičítají. Poté je nutné vyloučit ze zaúčtovaných položek takové, které se uznají do základu daně pouze za předpokladu, že budou zaplaceny (Vančurová et al., 2020).

Tab. 9: Postup výpočtu daňové povinnosti právnických osob

ZÁKLAD DANĚ
- odčitatelné položky
= snížený základ daně
- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely
= základ daně snížený o odpočty (zaokrouhlený na celé tisícikoruny dolů)
x sazba daně
= daň
- slevy na dani
= DAŇOVÁ POVINNOST PO

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová et al. (2020, s. 100) a Štohl (2022, s. 110); 2023

Po vymezení základu daně a jeho následné úpravě lze určit výši daňové povinnosti právnických osob. Jednotlivé kroky vymezuje Tab. 9. Mezikrokem pro získání výsledné daňové povinnosti je určení sníženého základu daně. Toho se dosáhne odečtením odčitatelných položek, které jsou uvedeny v § 34 v zákoně o dani z příjmů. Jedná se například o odpočet hodnoty, která byla využita na podpoření výzkumu a vývoje či odborného vzdělávání. Dále je základ daně ponížen o hodnoty bezúplatných plnění, která byla využita na veřejně prospěšné účely. Vynásobením takto upraveného základu daně bude získána daň, od níž se dále odečítají případné slevy na dani, čímž se získá výsledná daňová povinnost (Vančurová et al., 2020).

Jednu z možných slev a její podmínky využití popisuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v § 35 jako: „Poplatníkům uvedeným v § 2 a 17 se daň za zdaňovací období, kterým je kalendářní rok, nebo za zdaňovací období kratší než nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců spadajících do kalendářního roku, anebo za část uvedených zdaňovacích období, za kterou se podává daňové přiznání, snižuje o a) částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců podle odstavce 2 desetinné číslo, b) částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců podle odstavce 2 desetinné číslo.“

5.3 Výchozí podmínky modelových příkladů

Praktická část kvalifikační práce vychází ze znalostí a informací obsažených v teoretické části, které budou aplikovány při řešení modelových příkladů.

Pro tuto bakalářskou práci byl zvolen daňový poplatník podnikající na hlavní činnost v oboru projekce v odvětví vzduchotechniky. Podnikatel je ve věku 35 let, zatím nemá žádné dítě, je svobodný, neuplatňuje kromě slevy na poplatníka žádné další slevy a neúčastní se nemocenského pojištění. Muž má trvalý pobyt v České republice (zdržuje se zde minimálně 183 dnů za kalendářní rok) a i jeho podnikání je provozováno na území ČR, tudíž je podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů považován za takzvaného daňového rezidenta.

Na základě osobních rozhovorů s lidmi podnikajícími v tomto oboru byly zvoleny 2 modelové situace vycházející ze 2 různých výší příjmů.

Nejprve bude uvažován takový stav, kdy muž bude vydělávat 1,5 milionu Kč ročně. Ve druhé variantě příjmy daňového poplatníka vzrostou na částku 4 milionů Kč ročně. U každé výše příjmů/výnosů bude analyzováno, zda v daném případě z hlediska daňového zatížení daní z příjmů a následného disponibilního důchodu po odečtení daně z příjmů a pojistného vyjde pro muže lépe podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná, nebo si založit společnost s ručením omezeným.

Podnikatelovy předpokládané výdaje, které jsou vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů (všechny jsou tedy daňově uznatelné), byly odhadnuty na částku 1 000 000 Kč.

U podnikání formou společnosti s ručením omezeným je vycházeno ze situace, kdy je zmíněný podnikatel jediným společníkem a zároveň také jednatelem společnosti, který si za činnost jednatele nevyplácí žádné odměny a svůj příjem z podnikání pro svoji osobní spotřebu řeší pouze v podobě vyplacení podílu na zisku, který podléhá 15% srážkové dani. Při podnikání touto formou je také nutné vést účetnictví, ve kterém se řeší nikoliv příjmy a výdaje, jako tomu je u podnikání formou osoby samostatně výdělečně činné, ale výnosy a náklady, které po jejich vzájemném odečtení tvoří tzv. výsledek hospodaření. Pro účely modelových příkladů je vycházeno z předpokladu, že příjmy a výdaje použité u OSVČ jsou v úrovni výnosů a nákladů u společnosti s ručením omezeným, a proto výnosy budou pro první modelovou situaci 1,5 milionu Kč, pro druhou 4 miliony Kč a náklady budou uvažovány ve výši 1 milion Kč.

V průběhu příkladů bude také u podnikání formou OSVČ řešena otázka využití skutečných či paušálních výdajů. V rámci každé modelové situace bude u této formy podnikání provedena komparace výhodnosti využití opravdu dosažených výdajů s výdaji vypočtenými procentem z příjmů a na základě tohoto výsledku bude zjištěna výhodnější forma uplatňování výdajů pro konkrétní modelovou situaci.

V případě, že by poplatník chtěl uplatnit vynaložené výdaje v jejich skutečné výši, je nezbytné splňovat jednu ze dvou podmínek. První podmínka představuje nutnost vedení daňové evidence. Druhou podmínkou je vedení podvojného účetnictví, které se podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví povinně vede v případě, že příjmy přesahují částku 25 000 000 Kč za předcházející kalendářní rok. V opačném případě lze vést podvojné

účetnictví dobrovolně. Jelikož v rámci již zmíněných modelových situací podnikatel výše uvedenou hranici nepřesáhne, vybere si z důvodu nižší administrační náročnosti vedení daňové evidence, ve které jsou zaznamenány mimo jiné jeho příjmy a výdaje.

Pro použití paušálních výdajů procentem z příjmů jsou podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů stanoveny čtyři procentuální výše – viz Tab. 1. Jelikož muž podniká na základě živnostenského oprávnění, spadá do kategorie, kde se jako paušální výdaj uplatňuje 60 % z příjmů. Maximálně však může od příjmů odečíst výdaje ve výši 1 200 000 Kč (Marková, 2023).

V rámci již vymezených jednotlivých situací bude také u OSVČ porovnáno jak (nebo zda vůbec) se změní výhodnost využití konkrétní formy podnikání, pokud u poplatníka dojde ke změně životní situace v podobě sňatku a narození dvou dětí, neboť tyto okolnosti souvisejí s možností uplatňování slev a daňových zvýhodnění a následnému snížení daňové povinnosti a potažmo zvýšení disponibilního důchodu.

Za takové situace bude uvažováno, že poplatník začne uplatňovat výše zmíněné slevy na dani. Nejzákladnější slevu představuje sleva na poplatníka, kterou již uplatňuje. Dále je jeho manželka momentálně na rodičovské dovolené a splňuje podmínky na uplatňování slevy na manžela či manželku, které jsou vymezeny v § 35ba ZoDP. Dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů se tedy v tomto případě vypočtená daň sníží o: „a) základní slevu ve výši 30 840 Kč na poplatníka, b) slevu na manžela ve výši 24 840 Kč na manžela žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč; je-li manželovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek…“ (Marková, 2023, s. 55). Dále také podnikatel splňuje podmínky pro využití daňového zvýhodnění, jež jsou formulovány v § 35c ZoDP takto: „Poplatník uvedený v § 2 má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (dále jen "daňové zvýhodnění") ve výši 15 204 Kč ročně na jedno dítě, 22 320 Kč ročně na druhé dítě a 27 840 Kč ročně na třetí a každé další dítě, pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo § 35b.“ (Marková, 2023, s. 55). Muž proto bude uplatňovat daňová zvýhodnění ve výši 15 204 Kč za první narozené dítě a 22 320 Kč za druhé, kterými si sníží daň.

Každá modelová situace bude tedy rozdělena u OSVČ na 2 varianty, neboť u společnosti s ručením omezeným za podmínek vymezených výše nelze uplatnit žádné slevy na dani ani daňová zvýhodnění. První varianta představuje situaci, kdy je podnikatel svobodný, bezdětný a uplatňuje pouze základní slevu na poplatníka. Druhým případem je takový stav, kdy se podnikatel oženil s ženou mající příjmy pod 68 000 Kč ročně a narodily se jim 2 děti. Na základě těchto skutečností bude ve druhé variantě kromě slevy na poplatníka ještě dále uplatňovat slevu na manželku a daňová zvýhodnění na děti v plné výši. V rámci konkrétní výše příjmů bude porovnána výhodnost využití formy podnikatelské činnosti v podobě s.r.o. s podnikáním formou OSVČ ve dvou variantách životních situací, ve kterých bude ještě dále řešeno již zmíněné využití skutečných či paušálních výdajů.

Cílem praktické části bakalářské práce je porovnat na základě těchto modelových situací výhodnost využití právní formy podnikání v podobě OSVČ nebo formou společnosti s ručením omezeným z hlediska daňového zatížení daní z příjmů a disponibilního důchodu. Výpočty daňových povinností a volných finančních prostředků podnikatele vychází z legislativy k 1. 1. 2023.

5.4 Modelová situace č. 1 – příjmy/výnosy ve výši 1,5 mil. Kč

První modelová situace vychází z předpokladu, že podnikatel vydělává 1,5 milionu Kč. Příklad je rozdělen na dvě části, kdy nejdříve bude vypočítán disponibilní příjem OSVČ ve dvou variantách životních okolností a poté disponibilní příjem podnikatele při založení společnosti s ručením omezeným. V rámci variant u OSVČ jednou podnikatel nemá děti ani manželku a druhá situace uvažuje stav, kdy se muž oženil a narodily se mu dvě děti. V rámci obou variant bude nejprve zhodnoceno, zda se muži v rámci podnikání jako OSVČ vyplatí uplatňovat výdaje paušálně procentem z příjmů nebo ve skutečné výši. Následně po vyhodnocení a zvolení způsobu uplatňování výdajů bude porovnána výše daňové povinnosti v případě, že by poplatník podnikal jako OSVČ s daňovou povinností v situaci, kdy by si muž založil s.r.o. Poté bude zhodnoceno, jaká forma podnikání se poplatníkovi za takové výše příjmů a dané životní situace z hlediska disponibilních finančních prostředků po odvedení daně z příjmů a pojistného na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení více vyplatí.

PODNIKÁNÍ FORMOU OSVČ

5.4.1 Varianta 1: Podnikatel svobodný a bezdětný – pouze sleva na poplatníka

Jak již bylo uvedeno – první případ pojednává o takové situaci, kdy je muž svobodný, zatím i bezdětný a uplatňuje pouze slevu na poplatníka.

1. **Skutečné výdaje**

Tab. 10: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Úhrn příjmů	1 500 000 Kč
Skutečné výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	P–V = 1 500 000 – 1 000 000 = 500 000 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	0,15 * 500 000 = **75 000 Kč**
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Daňová povinnost	75 000 – 30 840 = **44 160 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Za těchto okolností, výše příjmů 1,5 milionu Kč a uplatňování skutečných výdajů ve výši 1 000 000 Kč, by daňová povinnost OSVČ po odečtení základní slevy na poplatníka v hodnotě 30 840 Kč činila 44 160 Kč – viz Tab. 10.

Tab. 11: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 250 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	250 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 250 000 = **33 750 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 12: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 250 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč

Určený vyměřovací základ	250 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 250 000 = **70 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 250 000 = **3 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 13: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	44 160 Kč
Zdravotní pojištění	33 750 Kč
Sociální pojištění	73 000 Kč
Disponibilní příjem	**349 090 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

V Tab. 11 a 12 byly vypočteny odvody na pojistné, které se jak pro sociální, tak pro zdravotní pojištění počítaly z vyměřovacího základu 0,5 * (P-V), který za takové výše příjmů činil 250 000 Kč, neboť minimální vyměřovací základ představoval v obou případech nižší číslo než vypočtený vyměřovací základ. V součtu veškeré odvody na pojistné byly ve výši 106 750 Kč. Po odečtení odvodů na veřejné zdravotní pojištění, důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti a následně daňové povinnosti daně z příjmů s výdaji vynaloženými na podnikání od úhrnu příjmů v hodnotě 1 500 000 Kč se získal disponibilní příjem podnikatele uvedený v Tab. 13, který činí 349 090 Kč.

2. Paušální výdaje

Tab. 14: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Úhrn příjmů	1 500 000 Kč
Paušální výdaje	0,6 * 1 500 000 = 900 000 Kč
Základ daně	1 500 000 – 900 000 = 600 000 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	0,15 * 600 000 = **90 000 Kč**
Sleva na poplatníka	30 840 Kč

Daňová povinnost	90 000 – 30 840 = **59 160 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Pokud by se podnikatel rozhodl využívat výdaje paušálně, musel by použít procentní sazbu 60 % z příjmů, která odpovídá živnostenskému podnikání. V tomto případě ale daňová povinnost vyjde o 15 000 Kč vyšší (viz Tab. 14) než v případě využití skutečných výdajů.

Tab. 15: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	300 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 300 000 = **40 500 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 16: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	300 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 300 000 = **84 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 300 000 = **3 600 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 17: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	59 160 Kč
Zdravotní pojištění	40 500 Kč
Sociální pojištění	87 600 Kč
Disponibilní příjem	**312 740 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Jak je uvedeno v tabulkách výše (Tab. 15 a 16), při uplatňování paušálních výdajů vyšla výše odvodu na zdravotní pojištění na částku 40 500 Kč a na sociální pojištění v součtu na částku 87 600 Kč. Po odečtení veškerých odvodů a výdajů, které byly skutečně vynaloženy při živnostenském podnikání, dosahují volné finanční prostředky muže pouze hodnoty 312 740 (Tab. 17), což je o 36 350 Kč méně než při uplatnění skutečných výdajů. Za těchto podmínek by tedy bylo vybráno uplatňování výdajů skutečně vynaložených k dosažení, zajištění a udržení příjmů.

5.4.2 Varianta 2: Podnikatel ženatý s 2 dětmi – slevy a daňová zvýhodnění

Nyní se změnily výchozí podmínky tak, že došlo ke sňatku a narození dvou dětí, a tudíž muž uplatňuje další slevy na dani a daňová zvýhodnění v plné výši. Svoji daň si snižuje o základní slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč a také o slevu na manželku ve výši 24 840 Kč, neboť manželčiny příjmy v souhrnu tvoří částku nižší než 68 000 Kč za kalendářní rok. Následně si vypočtenou daň snižuje o daňová zvýhodnění, která jsou ve výši 15 204 Kč za první dítě a 22 320 Kč za druhé.

1. **Skutečné výdaje**

Tab. 18: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Úhrn příjmů	1 500 000 Kč
Skutečné výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	1 500 000 – 1 000 000 = 500 000 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	0,15 * 500 000 = 75 000 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	1. Dítě: 15 204 Kč
	2. Dítě: 22 320 Kč
Daňová povinnost	75 000 – 30 840 – 24 840 – 15 204 – 22 320 = **- 18 204 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Za předpokladu, že muž uplatňuje výše uvedené slevy a daňová zvýhodnění, dostane se do situace nikoliv daňové povinnosti (jako tomu bylo v předchozí variantě), ale naopak zde vzniká tzv. daňový bonus, který za těchto podmínek činí 18 204 Kč – viz Tab. 18.

Tab. 19: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 250 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	250 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 250 000 = **33 750 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 20: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 250 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	250 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 250 000 = **70 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 250 000 = **3 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 21: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů (daňový bonus)	- 18 204 Kč
Zdravotní pojištění	33 750 Kč
Sociální pojištění	73 000 Kč
Disponibilní příjem	**411 454 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Výše zmíněné uplatňované slevy a daňová zvýhodnění nijak neovlivní výši odvodů na pojistné, která je vypočtena v Tab. 19 na veřejné zdravotní pojištění a v Tab. 20 na sociální pojištění. Tab. 21 udává postup dosažení volných finančních prostředků, které bude moci podnikatel využít na soukromé účely. Od příjmů v hodnotě 1,5 mil. Kč jsou odečteny veškeré již zmíněné odvody na pojistné s výdaji vynaloženými na provoz

podnikatelské činnosti, naopak výše daně z příjmů, respektive daňového bonusu je k úhrnu příjmů přičtena. Výsledná hodnota finančních prostředků, se kterými může podnikatel volně vynakládat, dosahuje částky 411 454 Kč.

2. Paušální výdaje

Tab. 22: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Úhrn příjmů	1 500 000 Kč
Paušální výdaje	0,6 * 1 500 000 = 900 000 Kč
Základ daně	1 500 000 – 900 000 = 600 000 Kč
Sazba daně	15 %
Daň	0,15 * 600 000 = 90 000 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	Dítě: 15 204 Kč
	Dítě: 22 320 Kč
Daňová povinnost	90 000 – 30 840 – 24 840 – 15 204 – 22 320 = **- 3 204 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Při využití paušálních výdajů a uplatnění slev na dani a daňových zvýhodnění podnikateli vznikne také daňový bonus, ale v tomto případě pouze v hodnotě 3 204 Kč – jak je vidět výše v tabulce s výpočtem (Tab. 22). Jedná se o 15 000 Kč méně, než tomu bylo v předchozím stavu uplatňování skutečných výdajů.

Tab. 23: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	300 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 300 000 = **40 500 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 24: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 300 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	300 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 300 000 = **84 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 300 000 = **3 600 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 25: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů (daňový bonus)	- 3 204 Kč
Zdravotní pojištění	40 500 Kč
Sociální pojištění	87 600 Kč
Disponibilní příjem	**375 104 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Jak lze vidět z Tab. 23 a 24, výše pojistného při příjmech v úhrnu 1,5 mil. Kč při uplatňování výdajů procentem z příjmů se ve variantě 1 při uplatňování pouze slevy na poplatníka od varianty 2 nijak neliší, protože uplatňování slev a daňových zvýhodnění se promítne pouze do částky daně z příjmů, proto se zde také součet odvodů na pojistné rovná částce 128 100 Kč. Kde se ale uplatňování uvedených slev a daňových zvýhodnění na děti projeví, je výše disponibilního příjmu, který za těchto okolností vychází oproti variantě 1 s paušálním uplatňováním výdajů o 62 364 Kč lépe – viz Tab. 25.

PODNIKÁNÍ FORMOU S.R.O.

Tab. 26: Výpočet disponibilního příjmu podnikatele v s.r.o. při výnosu 1,5 mil. Kč

Výnosy	1 500 000 Kč
Náklady	1 000 000 Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	1 500 000 – 1 000 000 = 500 000 Kč
Základ daně	500 000 Kč

Sazba daně z příjmů PO	19 %
Daň	0,19 * 500 000 = **95 000 Kč**
Výsledek hospodaření po zdanění	500 000 – 95 000 = 405 000 Kč
Sazba srážkové daně	15 %
Srážková daň	0,15 * 405 000 = **60 750 Kč**
Minimální odvod na VZP (OBZP)	0,135 * 17 300 * 12 = **28 026 Kč**
Disponibilní příjem	405 000 – 60 750 – 28 026 = **316 224 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Při podnikání formou společnosti s ručením omezeným nejsou uvažovány 2 varianty životních situací podnikatele, jako tomu bylo u podnikání na základě živnostenského oprávnění, neboť si muž, pokud mu nejsou vypláceny odměny v průběhu účetního období a jeho příjem je vyplácen pouze formou podílů na zisku na konci 12 po sobě jdoucích měsíců, nemůže uplatnit žádné z uvedených slev a daňových zvýhodnění. Ve výchozích podmínkách modelových příkladů již bylo zmíněno, že náklady jsou uvažovány na úrovni výdajů vynaložených na podnikatelskou činnost, které jsou ve výši 1 mil. Kč. V Tab. 26 byla nejprve vypočtena daň z příjmů právnických osob, která zasáhne společnost jako takovou a sníží její výsledek hospodaření. Z výsledku hospodaření po zdanění byla následně vypočtena srážková daň dopadající na osobu podnikatele při výplatě podílů na zisku. Po odečtení srážkové daně a minimálního odvodu na zdravotní pojištění v hodnotě 28 026 Kč od hospodářského výsledku sníženého o korporátní daň vychází podnikatelův příjem, který lze využít na soukromé potřeby, ve výši 316 224 Kč. Je zde nutné poznamenat, že za takových podmínek nemá podnikatel nárok na jakékoliv plnění v rámci sociálního pojištění, to by si musel sám zajistit mimo tuto podnikatelskou činnost.

5.4.3 Vyhodnocení

Jak z hlediska výše daňové povinnosti, tak i z pohledu hodnoty disponibilních příjmů vychází nejlépe za takového úhrnu příjmů/výnosů a daných podmínek provozování podnikatelské činnosti formou osoby samostatně výdělečně činné při uplatňování skutečně vynaložených výdajů.

5.5 Modelová situace č. 2 – příjmy/výnosy ve výši 4 mil. Kč

Druhá modelová situace pojednává o skutečnosti, kdy by se podnikateli zvýšily příjmy/výnosy na hodnotu 4 mil. Kč za kalendářní rok. V příkladu opět bude vypočten disponibilní příjem a výše daňové povinnosti podnikatele podnikajícího formou OSVČ a s.r.o. Varianta podnikání formou OSVČ je taktéž rozdělena na dva případy okolností v životě podnikatele, jako tomu bylo v předchozí kapitole, která vycházela z příjmu 1,5 milionu Kč ročně. Jedná se o situace, kdy v 1. případě muž uplatňuje pouze slevu na poplatníka a v 2. variantě uplatňuje slevy a daňová zvýhodnění, jež byly uvedeny ve výchozích podmínkách příkladu.

PODNIKÁNÍ FORMOU OSVČ

5.5.1 Varianta 1: Podnikatel svobodný a bezdětný – pouze sleva na poplatníka

Jako v předchozím případě nejprve bude provedena komparace výhodnosti využití paušálních výdajů oproti skutečným za předpokladu, že podnikatel uplatňuje jen základní slevu. Výše zmíněná výhodnost bude analyzována pouze z hlediska daně z příjmů a následného disponibilního příjmu po odečtení daňové povinnosti a pojistného.

1. **Skutečné výdaje**

Tab. 27: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Úhrn příjmů	4 000 000 Kč
Skutečné výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	4 000 000 – 1 000 000 = 3 000 000 Kč
Sazba daně	15 % pro 1 935 552 Kč
	23 % pro 1 064 448 Kč
Daň	(0,15 * 1 935 552) + (0,23 * 1 064 448) = **535 155,84 ≐ 535 156 Kč**
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Daňová povinnost	535 156 – 30 840 = **504 316 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Jak vyplývá z Tab. 27 – daň z příjmů fyzických osob při živnostenském podnikání při neuplatňování dalších slev za výše příjmů 4 miliony Kč za rok činí 535 155,84. Jelikož, jak je uvedeno v § 146 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se daň z příjmů zaokrouhluje na koruny nahoru, vychází výsledná daň v tomto případě v hodnotě 535 156 Kč. Po následném odečtení slevy na poplatníka vychází daňová povinnost na částku 504 316 Kč.

Zde dochází k tzv. progresivnímu zdanění, neboť základ daně překračuje hranici 48násobku průměrné měsíční mzdy uvedenou v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

V roce 2023 dle nařízení vlády č. 465/2022 Sb. činí průměrná měsíční mzda 40 324 Kč. Její 48násobek vychází na hodnotu 1 935 552 Kč, která představuje hraniční částku progresivního zdanění. Ta část základu daně, která se nachází nad touto hranicí je daněna 23% sazbou daně z příjmů fyzických osob (viz kapitola Daň z příjmů fyzických osob).

Tab. 28: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 500 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	1 500 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 1 500 000 = **202 500 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 29: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 500 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	1 500 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 1 500 000 = **420 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 1 500 000 = **18 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 30: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	504 316 Kč
Zdravotní pojištění	202 500 Kč
Sociální pojištění	438 000 Kč
Disponibilní příjem	**1 855 184 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Úměrně vzrůstu příjmů se zvýšily i odvody na zdravotní a sociální pojištění, které jsou vymezeny v Tab. 28 a 29 a v součtu činí 640 500 Kč. Poté, co se příjem ve výši 4 mil. Kč sníží o položky uvedené v Tab. 30, dostane se podnikatel na disponibilní příjem v hodnotě 1 855 184 Kč.

2. Paušální výdaje

Tab. 31: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje

Úhrn příjmů	4 000 000 Kč
Paušální výdaje	1 200 000 Kč (max. hranice)
Základ daně	4 000 000 – 1 200 000 = 2 800 000 Kč
Sazba daně	15 % pro 1 935 552 Kč
	23 % pro 864 448 Kč
Daň	(0,15 * 1 935 552) + (0,23 * 864 448) = **489 155,84 ≐ 489 156 Kč**
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Daňová povinnost	489 156 – 30 840 = **458 316 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Pokud by se muž rozhodl uplatňovat výdaje procentem z příjmů, dospěl by po zaokrouhlení, odečtení slevy a za nynějších výchozích podmínek k daňové povinnosti v částce 458 316 Kč – viz Tab. 31. Jelikož je daň v porovnání s předchozím uplatňováním skutečně vynaložených výdajů o něco nižší v souvislosti s nižším základem daně, vyplatí se podnikateli v rámci podnikání jako fyzická osoba z pohledu daně z příjmů využít

paušální uplatňování výdajů. Nižší základ daně spočívá ve využití vyšší hodnoty výdajů, které je za této varianty uplatňování výdajů dosaženo. Standardně by výpočet paušálních výdajů pro živnostenské podnikání probíhal vypočtením 60 % z úhrnu příjmů, ale jelikož zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů udává maximální částku, o kterou je možné v tomto případě příjmy snížit, odečítá se od výše příjmů hodnota nikoliv 2 400 000 Kč (60 % z 4 000 000 Kč), nýbrž částka 1 200 000 Kč. Opět se zde projevuje progresivní daň, neboť základ daně překračuje hraniční hodnotu 1 935 552 Kč.

Tab. 32: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 400 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	1 400 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 1 400 000 = **189 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 33: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 400 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	1 400 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 1 400 000 = **392 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 1 400 000 = **16 800 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 34: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	458 316 Kč
Zdravotní pojištění	189 000 Kč
Sociální pojištění	408 800 Kč
Disponibilní příjem	**1 943 884 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Vzhledem k vyšší hodnotě uplatněných výdajů než v předchozím případě, vychází vyměřovací základ pojistného na hodnotu 1 400 000 Kč. Na základě této skutečnosti dosahuje částka úhrnu veškerých odvodů na pojistné tohoto podnikatele (uvedených v Tab. 32 a 33) pouze na částku 597 800 Kč, která je o 42 700 Kč nižší než v případě uplatňování skutečných výdajů. Z tohoto důvodu nabývá výše volných finančních prostředků hodnoty 1 943 884 Kč – viz Tab. 34.

5.5.2 Varianta 2: Podnikatel ženatý s 2 dětmi – slevy a daňová zvýhodnění

Druhá výchozí situace opět pojednává o změně životní situace daňového poplatníka v podobě sňatku s ženou, jejíž úhrn příjmů nepřesahuje částku 68 000 Kč, a narození dětí, která se pojí s uplatňováním dalších slev a daňových zvýhodnění.

1. **Skutečné výdaje**

Tab. 35: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Úhrn příjmů	4 000 000 Kč
Skutečné výdaje	1 000 000 Kč
Základ daně	4 000 000 – 1 000 000 = 3 000 000 Kč
Sazba daně	15 % pro 1 935 552 Kč
	23 % pro 1 064 448 Kč
Daň	(0,15 * 1 935 552) + (0,23 * 1 064 448) = 535 155,84 ≐ 535 156 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	Dítě: 15 204 Kč
	Dítě: 22 320 Kč
Daňová povinnost	492 578 - 30 840 - 24 840 - 15 204 - 22 320 = **441 952 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Podnikatelův základ daně vyjde po odečtení výdajů vynaložených k dosažení, zajištění a udržení příjmů ve stejné hodnotě 3 000 000 Kč jako za přechozích okolností v první

variantě. Zde si ale na rozdíl od předešlé situace muž snižuje svoji daň ještě o jiné slevy na dani a následně i o daňová zvýhodnění. V tomto případě vychází daňová povinnost podnikatele na částku 441 952 Kč (viz Tab. 35), kterou musí odvést správci daně z příjmů, kterým je příslušný finanční úřad.

V porovnání s první modelovou situací (varianta 2), která vycházela z předpokladu, že muž vydělává 1,5 milionu Kč ročně a uplatňuje stejné slevy a daňová zvýhodnění jako zde, lze vidět, jak se s růstem příjmů změnil předchozí daňový bonus na daňovou povinnost.

Tab. 36: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 500 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	1 500 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 1 500 000 = **202 500 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 37: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 500 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	1 500 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 1 500 000 = **420 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 1 500 000 = **18 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 38: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	441 952 Kč
Zdravotní pojištění	202 500 Kč
Sociální pojištění	438 000 Kč
Disponibilní příjem	**1 917 548 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Uplatněné slevy a daňová zvýhodnění nijak nesníží výši odvodů pojistného. Proto stejně jako ve variantě 1 při uplatňování skutečných výdajů hodnota pojistného na veřejné zdravotní pojištění činí 202 500 Kč (Tab. 36), na důchodové pojištění 420 000 Kč (Tab. 37) a na příspěvek státní politiky zaměstnanosti 18 000 Kč (Tab. 37). V následující tabulce (Tab. 38) je vyobrazen postup výpočtu disponibilního příjmu podnikatele za daných podmínek, který po odečtení výdajů využitých na podnikání, daně z příjmů a pojistného činí 1 917 548 Kč, to je o 62 364 Kč více než ve variantě 1 při stejném způsobu uplatňování výdajů.

1. **Paušální výdaje**

Tab. 39: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje

Úhrn příjmů	4 000 000 Kč
Paušální výdaje	1 200 000 Kč (max. hranice)
Základ daně	4 000 000 – 1 200 000 = 2 800 000 Kč
Sazba daně	15 % pro 1 935 552 Kč
	23 % pro 864 448 Kč
Daň	(0,15 * 1 935 552) + (0,23 * 864 448) = 489 155,84 ≐ 489 156 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění	Dítě: 15 204 Kč
	Dítě: 22 320 Kč
Daňová povinnost	489 156 – 30 840 – 24 840 – 15 204 – 22 320 = **395 952 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Při uplatnění paušálních výdajů v rámci OSVČ dosáhne daňová povinnost po odečtení veškerých slev a daňových zvýhodnění výše 395 952 Kč (Tab. 39), která je o 46 000 Kč nižší než u využití výdajů vynaložených k dosažení, zajištění a udržení příjmů za těchto stejných výchozích podmínek ve variantě 2.

Opět zde lze vidět hraniční maximální částku, kterou lze od úhrnu příjmů při takovém způsobu podnikání odečíst.

Tab. 40: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 400 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,5 * 40 324 * 12 = 241 944 Kč
Určený vyměřovací základ	1 400 000 Kč
Pojistné na VZP	0,135 * 1 400 000 = **189 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 41: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje

Vyměřovací základ pojistného	0,5 * (P-V) = 1 400 000 Kč
Minimální vyměřovací základ	0,25 * 40 324 * 12 = 120 972 Kč
Určený vyměřovací základ	1 400 000 Kč
Pojistné na DP	0,28 * 1 400 000 = **392 000 Kč**
Příspěvek na SPZ	0,012 * 1 400 000 = **16 800 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 42: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje

Výdaje vynaložené na podnikání	1 000 000 Kč
Daň z příjmů	395 952 Kč
Zdravotní pojištění	189 000 Kč
Sociální pojištění	408 800 Kč
Disponibilní příjem	**2 006 248 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Při takovém uplatňování výdajů a daných výchozích podmínkách by podnikatelovy odvody na veřejné zdravotní pojištění činily 189 000 Kč (Tab. 40) a na sociální pojištění v souhrnu 408 800 Kč (Tab. 41). Opět i zde se změna výchozích okolností příkladu promítne až do výsledné částky disponibilních finančních prostředků, které se získaly odečtením vynaložených výdajů a povinných odvodů (daně z příjmů a pojistného) od úhrnu příjmů v hodnotě 4 000 000 Kč. Za rok 2023 tedy podnikatel bude moci volně využít finanční prostředky výši 2 006 248 Kč – viz Tab. 42.

PODNIKÁNÍ FORMOU S.R.O.

Tab. 43: Výpočet disponibilního příjmu podnikatele v s.r.o. při výnosu 4 mil. Kč

Výnosy	4 000 000 Kč
Náklady	1 000 000 Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	4 000 000 – 1 000 000 = 3 000 000 Kč
Základ daně	3 000 000 Kč
Sazba daně z příjmů PO	19 %
Daň	0,19 * 3 000 000 = **570 000 Kč**
Výsledek hospodaření po zdanění	3 000 000 – 570 000 = 2 430 000 Kč
Sazba srážkové daně	15 %
Srážková daň	0,15 * 2 430 000 = **364 500 Kč**
Minimální odvod na VZP (OBZP)	0,135 * 17 300 * 12 = **28 026 Kč**
Disponibilní příjem	**2 037 474 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování výpočtu; 2023

Tab. 43 udává postup, který vede ke zjištění disponibilního příjmu podnikatele, který se za daných podmínek rozhodl založit si společnost s ručením omezeným. Výsledná částka představuje hodnotu 2 037 474 Kč, se kterými může podnikatel volně nakládat.

5.5.3 Vyhodnocení

Za předpokladu výše příjmů/výnosů 4 000 000 Kč vyjde lépe z hlediska daně z příjmů podnikat jako OSVČ, neboť při založení s.r.o. podnikatel čelí dvojímu zdanění – nejprve daní z příjmů PO a poté ještě srážkovou daní při výplatě podílu na zisku. Z pohledu volných finančních prostředků ale vyplývá, že by bylo pro muže výhodnější založit si společnost s ručením omezeným, protože v takovém případě by jeho disponibilní příjem dosahoval hodnoty 2 037 474 Kč. Sice by při založení s.r.o. byly volné finanční prostředky vyšší než u OSVČ, ale je zde podstatný rozdíl – při podnikání formou OSVČ odvádí muž pojistné na sociální pojištění, tudíž má nárok na případné sociální dávky, na které by při založení s.r.o. za předpokladu nevyplácení si žádných odměn nárok neměl.

6 Vyhodnocení modelových příkladů

Tab. 44: Celkové shrnutí modelových situací – daňové zatížení a disponibilní příjem

MODELOVÁ SITUACE 1 – příjmy/výnosy 1,5 mil. Kč					
-	Varianta 1		Varianta 2		-
-	**OSVČ** skutečné výdaje	**OSVČ** paušální výdaje	**OSVČ** skutečné výdaje	**OSVČ** paušální výdaje	**S.R.O.**
Příjmy/výnosy	1 500 000 Kč	1 500 000 Kč	1 500 000 Kč	1 500 000 Kč	1 500 000 Kč
Výdaje/ náklady	1 000 000 Kč	900 000 Kč	1 000 000 Kč	900 000 Kč	1 000 000 Kč
Celková daň	44 160 Kč	59 160 Kč	- 18 204 Kč	- 3 204 Kč	155 750 Kč
VZP	33 750 Kč	40 500 Kč	33 750 Kč	40 500 Kč	28 026 Kč
Sociální pojištění	73 000 Kč	87 600 Kč	73 000 Kč	87 600 Kč	0 Kč
Disponibilní příjem	349 090 Kč	312 740 Kč	411 454 Kč	375 104 Kč	316 224 Kč
MODELOVÁ SITUACE 2 – příjmy/výnosy 4 mil. Kč					
-	Varianta 1		Varianta 2		-
-	**OSVČ** skutečné výdaje	**OSVČ** paušální výdaje	**OSVČ** skutečné výdaje	**OSVČ** paušální výdaje	**S.R.O.**
Příjmy/výnosy	4 000 000 Kč	4 000 000 Kč	4 000 000 Kč	4 000 000 Kč	4 000 000 Kč
Výdaje/ náklady	1 000 000 Kč	1 200 000 Kč	1 000 000 Kč	1 200 000 Kč	1 000 000 Kč
Celková daň	504 316 Kč	458 316 Kč	411 952 Kč	395 952 Kč	934 500 Kč
VZP	202 500 Kč	189 000 Kč	202 500 Kč	189 000 Kč	28 026 Kč
Sociální pojištění	438 000 Kč	408 800 Kč	438 000 Kč	408 800 Kč	0 Kč
Disponibilní příjem	1 855 184 Kč	1 943 884 Kč	1 917 548 Kč	2 006 248 Kč	2 037 474 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; 2023

Z pohledu daně z příjmů vyjde podnikateli lépe podnikat formou osoby samostatně výdělečně činné jak při výši příjmů/výnosů 1,5 mil. Kč, tak při výši 4 mil. Kč, z důvodu dvojího zdanění příjmů u společnosti s ručením omezeným, které se projevuje nejprve zdaněním výnosů společnosti 19% daní z příjmů a následným zdaněním 15% srážkovou daní při výplatě podílu na zisku. Významným rozdílem je také možnost uplatňování slev a daňových zvýhodnění, která mohou snížit daň až do mínusových čísel, kdy dochází k tzv. daňovému bonusu, který nastal v první modelové situaci při výši příjmů 1,5 mil. Kč u OSVČ ve variantě 2. Při založení společnosti s ručením omezeným za výchozích podmínek, kdy si podnikatel v průběhu roku nevyplácí žádné odměny a jeho příjmem je až podíl na zisku vyplacený na konci účetního období, si muž nemůže uplatnit žádné slevy na dani ani daňová zvýhodnění. V prvním modelovém příkladu vycházelo nejvýhodněji podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná s uplatněním výdajů vynaložených k dosažení, zajištění a udržení příjmů, ale v druhé modelové situaci při vzrůstu příjmů se výhodnost změnila v uplatňování výdajů procentem z příjmů – viz Tab. 44.

Z hlediska výše disponibilních finančních prostředků, jak vyplývá z výše uvedené tabulky, vychází v první modelové situaci nejvyšší disponibilní příjem při podnikání v podobě OSVČ s uplatňováním skutečných výdajů ve druhé variantě, neboť zde podnikatel dostal daňový bonus, který volné finanční prostředky zvýšil, oproti daňové povinnosti ve variantě 1, kterou musel muž odvést příslušnému finančnímu úřadu. Naopak v druhém modelovém příkladu při úhrnu příjmů/výnosů 4 mil. Kč dosahoval nejvyšších čísel disponibilní příjem podnikatele při založení s.r.o., který byl o 31 226 Kč vyšší než druhá největší hodnota volných finančních prostředků při podnikání formou OSVČ s uplatňováním paušálních výdajů ve variantě 2. Pokud by si ale podnikatel založil s.r.o. a neměl by žádný pravidelný měsíční příjem, jako to je vymezeno ve výchozích podmínkách příkladů, neměl by hrazené sociální pojištění, které naopak při podnikání formou OSVČ hrazené má, a tudíž má nárok na případné sociální dávky v podobě např. podpory v nezaměstnanosti, starobního důchodu či invalidního důchodu.

Řešením by bylo, kdyby se podnikatel v s.r.o. zaměstnal a vyplácel si pravidelné měsíční odměny. Tímto by si zajistil nejen pravidelný příjem, ale i pokrytí odvodů na sociální a zdravotní pojištění, včetně možnosti uplatňování slev na dani a daňových zvýhodnění. Společnosti by tak přibyl náklad na zaměstnance, který je daňově uznatelný. Následně by si na konci účetního období vyplatil podíl na zisku, ze kterého by odvedl pouze srážkovou daň („Nezdaňované podíly na zisku společníka s.r.o.“, 2023).

Tab. 45: Rozdíly v OSVČ a s.r.o.

Parametr	OSVČ	S.R.O.
Základní právní úprava	Živnostenský zákon	Zákon o obchodních korporacích
Náročnost založení	Nenáročné	Náročnější
Cena založení	Od 1 000 Kč (správní poplatek na úřadě)	Obvykle 6 – 10 000 Kč
Minimální základní kapitál	Žádný	1 Kč
Název subjektu	Jméno a příjmení podnikatele	Libovolný (nezaměnitelný s názvem již existující společnosti)
Účetnictví	Povinné při obratu nad 25 mil. Kč	Musí vždy vést
Administrativní náročnost	Nízká	Střední (spojeno s vedením účetnictví a účetní závěrkou)
Daně a odvody	15% daň z příjmu, zálohy na sociální a zdravotní pojištění	19% daň z příjmů PO, 15% srážková daň
Ručení za závazky	Vysoké (ručí neomezeně celým svým majetkem)	Nízké (společníci ručí omezeně do výše nesplaceného vkladu)
Prodej/převod	Velmi obtížný	Možný

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 455/1991 Sb., zákona č. 90/2012 Sb., Taušl Procházková (2017, s. 42) a „OSVČ, nebo s.r.o. Zjistěte, co je pro Vás výhodnější“ (2022); 2023

Jak lze vidět z Tab. 45, rozdílnost mezi podnikáním formou s.r.o. nebo OSVČ není pouze ve výši daně z příjmů či disponibilních finančních prostředků. Jednu z nejpodstatnějších odlišností představuje ručení za dluhy, které je u osoby samostatně výdělečně činné neomezené, tudíž ručí za své závazky celým svým majetkem, na rozdíl od společnosti

s ručením omezeným, jejíž společníci dle zákona č. 90/2012 Sb. za své závazky ručí jen do výše jejich nesplaceného vkladu. Svým neomezeným ručením ale OSVČ vzbuzuje větší důvěryhodnost u svých obchodních partnerů. Mezi další rozdílnost v těchto dvou formách podnikatelské činnosti patří administrativní náročnost, která se u s.r.o. pojí s nutností vést účetnictví a potažmo zveřejňováním účetní závěrky. U OSVČ je povinné vést účetnictví až od obratu 25 mil. Kč a do této hranice administrativní náročnost provozování živnostenského podnikání není nijak vysoká. Z hlediska obtížnosti a ceny založení podnikatelské činnosti je s.r.o. v porovnání s OSVČ dražší a časově náročnější. U společnosti s ručením omezeným záleží délka procesu založení podnikatelské činnosti na okolnostech, zda si podnikatel zaplatí poradenskou firmu, nebo si s.r.o. založí sám. Obecně však založení s.r.o. spočívá ve 4 krocích, kterými jsou: 1) výběr názvu společnosti, sídla, zvolení výše ZK a jednatele společnosti, 2) sepsání zakladatelské listiny (v případě jednoho vlastníka) nebo společenské smlouvy (v případě více majitelů), 3) vybrání vkladů do základního kapitálu a zápis s.r.o. do obchodního rejstříku, 4) sjednání živnostenského oprávnění. Na rozdíl od toho OSVČ stačí k založení živnosti pouze vyplněný formulář a zaplacení správního poplatku ve výši 1 000 Kč. Další odlišnost pojednává o názvu subjektu, kdy si u společnosti s ručením omezeným může podnikatel vybrat libovolný název společnosti, který nebude zaměnitelný s názvem již existující společnosti. U OSVČ dle zákona č. 455/1991 Sb. je podnikání spojené přímo s osobou podnikatele, a proto podniká svým vlastním jménem. S tím se poté pojí obtížnost prodeje či převedení podnikání na jiného majitele, neboť u OSVČ živnost závisí pouze na konkrétním podnikateli. U s.r.o. je převedení či prodej společnosti novému majiteli možný a mnohem méně náročný („OSVČ, nebo s.r.o. Zjistěte, co je pro Vás výhodnější“; 2022).

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo provedení komparace daňového zatížení podnikatelské činnosti v podobě osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

V teoretické části byla nejprve definována daň a její funkce a poté byly představeny pojmy týkající se daňové problematiky, kterými jsou: daňový subjekt, předmět daně, základ daně a sazba daně. Další část pojednávala o daňové soustavě ČR, kde byly blíže specifikovány konkrétní přímé a nepřímé daně. Následně byla podrobně rozebrána daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob, kde byli popsáni poplatníci daně, předmět daně a jednotlivé dílčí základy daně z příjmů FO. Poslední kapitola teoretické části se věnovala obecnému popisu forem podnikatelské činnosti.

V praktické části byly nejdříve blíže představeny porovnávané formy podnikatelské činnosti – osoba samostatně výdělečně činná a společnost s ručením omezeným – a u každé z nich byl nadefinován postup výpočtu daně z příjmů, který byl pak aplikován v daných modelových příkladech. Následně bylo vymezeno pojistné na zdravotní a sociální pojištění, které bylo potřebné k určení disponibilního příjmu podnikatele v jednotlivých právních formách podnikání.

Modelové příklady byly rozděleny na dvě situace, které vycházely z různých výší příjmů/výnosů, v rámci nichž byla provedena komparace výhodnosti podnikání v podobě osoby samostatně výdělečně činné s uplatňováním paušálních a skutečných výdajů s podnikáním formou společnosti s ručením omezeným z hlediska výše daňového zatížení a následného disponibilního příjmu podnikatele. U osoby samostatně výdělečně činné byly ještě v obou výších příjmů porovnány dvě varianty životních okolností podnikatele, kdy první z nich uvažovala, že je podnikatel bezdětný a svobodný, tudíž uplatňoval pouze slevu na poplatníka, a druhá vycházela ze situace, kdy se podnikatel oženil, jeho manželka měla příjmy za kalendářní rok pod 68 000 Kč a narodily se jim 2 děti. Tento stav umožnil muži uplatňovat ke slevě na poplatníka ještě slevu na manželku a daňová zvýhodnění na děti.

Z příkladů vyplynulo, že z hlediska daňového zatížení se podnikateli v těchto situacích vždy vyplatí podnikat jako OSVČ. V případě s.r.o. probíhá danění ve dvou fázích (nejprve 19% daní z příjmů právnických osob a následnou srážkovou daní z výplaty podílu na zisku). V první modelové situaci vyšlo podnikateli výhodněji

uplatňovat u OSVČ výdaje ve skutečné výši, s růstem příjmů se však výhodnost převrátila ve využití výdajů procentem z příjmů. Ve výše zmíněných dvou variantách bylo také ukázáno, jak se s využitím dalších slev a daňových zvýhodnění z daňové povinnosti v modelové situaci 1 (varianta 1) stane daňový bonus (varianta 2).

Pokud je na výhodnost provozování podnikatelské činnosti formou OSVČ nebo s.r.o. nahlíženo z pohledu výše volných finančních prostředků po zohlednění odvodů na pojistné**,** vyjde v první modelové situaci lépe podnikat formou osoby samostatně výdělečně činné, ale při zvýšení příjmů/výnosů se ve druhé modelové situaci stane výhodnější podnikání formou společnosti s ručením omezeným. Sice při úhrnu příjmů 4 mil. Kč vyjde z hlediska disponibilního příjmu lépe založit si společnost s ručením omezeným, avšak při daných podmínkách (nevyplácení si odměn v průběhu účetního období) se tato forma podnikání pojí se značnou nevýhodou v podobě nemožnosti uplatňování slev na dani a nutnosti zajistit si odvod sociálního pojištění mimo tuto podnikatelskou činnost, neboť za takových podmínek nemá podnikatel na sociální dávky nárok. Řešením by bylo vyplácet si pravidelné měsíční odměny, kterými by si podnikatel zajistil stálý příjem společně s pokrytím odvodů na zdravotní a sociální pojištění.

Při volbě konkrétní právní formy podnikání je nutné mimo výše daňového zatížení a disponibilního příjmu zhodnotit také několik dalších kritérií, kterými jsou například časová náročnost a cena založení podnikatelské činnosti, povinnost vedení účetnictví, problematika převodu/prodeje podnikání, administrativní náročnost a také způsob ručení za závazky.

Seznam použitých zdrojů

Černá, M., Hejduková, P., & Ibl, J. (2021). *Daně v praktických aplikacích*. Západočeská univerzita v Plzni.

Český statistický úřad (2022). *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení - 2021*. Dostupné 17. 2. 2023 z https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2021

Finanční správa České republiky (2023). *Daň z příjmů*. Dostupné 20. 1. 2023 z https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu

Gorton, D. (2022). *Taxes Definition: Types, Who Pays, and Why*. Investopedia. https://www.investopedia.com/terms/t/taxes.asp

Kofler, G., Lang, M., Pistone, P., Rust, A., Schuch, J., Spies, K., Staringer, C., & Storck, A. (2021). *CJEU - Recent Developments in Direct Taxation 2020: Series on International Tax Law, Volume 127*. Linde Verlag GmbH.

Kubátová, K. (2018). *Daňová teorie a politika* (7. vyd.). Wolters Kluwer.

Marková, H. (2023). *Daňové zákony 2023* (34. vyd.). Grada Publishing.

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (2023). *Sociální pojištění v roce 2023*. Dostupné 18. 2. 2023 z https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (2023). *Nemocenské pojištění v roce 2023*. Dostupné 18. 2. 2023 z https://www.mpsv.cz/nemocenske-pojisteni

Moravec, T., & Andreisová, L. (2021). *Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance*. Grada Publishing.

Nezdaňované podíly na zisku společníka s.r.o. (2023). Dostupné 15. 3. 2023 z http://www.danovetipy.cz/clanky/detail/danovy-rezim-prijmu-spolecniku-a-jednatelu-86

OSVČ, nebo s.r.o. Zjistěte, co je pro Vás výhodnější (2022). https://www.jake-james.cz/blog/vyhody-s-r-o-oproti-osvc

Šindelář, M., & Müllerová, L. (2022). *Účetnictví a daně kapitálových obchodních společností: Pro všechny s.r.o. a a.s.* Grada Publishing.

Štohl, P. (2022). *Daně 2022: Výklad a praktické příklady* (8. vyd.). Ing. Pavel Štohl, s.r.o.

Taušl Procházková, P., Jiřincová, M., Jelínková, E., & Lišková, J. (2017). *Úvod do podnikové ekonomiky* (3. vyd.). Západočeská univerzita v Plzni.

Vančurová, A., & Boněk, V. (2011). *Správa daní pro ekonomy*. Wolters Kluwer.

Vančurová, A., Láchová, L., & Zídková, H. (2020). *Daňový systém ČR 2020*. Wolters Kluwer.

Vychopeň, J. (2022). *Daň z příjmů 2022*. Wolters Kluwer.

Nařízení vlády č. 465/2022 Sb.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

Zákon č. 388/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 589/1992 Sb., o sociálním zabezpečení

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na zdravotní pojištění

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinnost od 1.ledna 2014

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DP	Důchodové pojištění
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
FO	Fyzická osoba
HM	Hrubá mzda
k.s.	Komanditní společnost
Mil.	Milion
NP	Nemocenské pojištění
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
P	Příjmy
pmm	Průměrná měsíční mzda
PO	Právnická osoba
RO	Rozhodné období
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
Spol.	Společnost
SPZ	Státní politika zaměstnanosti
V	Výdaje
VZ	Vyměřovací základ
VZP	Veřejné zdravotní pojištění
Zc	Zaměstnanec
ZK	Základní kapitál
ZoDP	Zákon o dani z příjmů
ZTP/P	Průkaz osoby se zdravotním postižením

Seznam tabulek

Tab. 1: Maximální hranice využití procenta výdajů z příjmu – stav k 1. 1. 2023 18

Tab. 2: Stanovení celkového základu daně z příjmů fyzických osob 19

Tab. 3: Postup výpočtu daňové povinnosti fyzických osob..... 23

Tab. 4: Veřejné zdravotní pojištění – stav k 1. 1. 2023 25

Tab. 5: Důchodové pojištění – stav k 1. 1. 2023 26

Tab. 6: Státní politika zaměstnanosti – stav k 1. 1. 2023 27

Tab. 7: Nemocenské pojištění – stav k 1. 1. 2023 28

Tab. 8: Výpočet základu daně pro daň z příjmů právnických osob..... 29

Tab. 9: Postup výpočtu daňové povinnosti právnických osob..... 30

Tab. 10: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 35

Tab. 11: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje35

Tab. 12: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 35

Tab. 13: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 36

Tab. 14: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 36

Tab. 15: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 37

Tab. 16: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 37

Tab. 17: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje..... 37

Tab. 18: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 38

Tab. 19: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje39

Tab. 20: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 39

Tab. 21: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – skutečné výdaje 39
Tab. 22: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 40
Tab. 23: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 40
Tab. 24: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 41
Tab. 25: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 1,5 mil. Kč – paušální výdaje 41
Tab. 26: Výpočet disponibilního příjmu podnikatele v s.r.o. při výnosu 1,5 mil. Kč 41
Tab. 27: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje 43
Tab. 28: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje .. 44
Tab. 29: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje 44
Tab. 30: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje 45
Tab. 31: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje 45
Tab. 32: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje .. 46
Tab. 33: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje 46
Tab. 34: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje 46
Tab. 35: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje 47
Tab. 36: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje .. 48
Tab. 37: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – skutečné výdaje 48
Tab. 38: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – skutečné výdaje 48
Tab. 39: Výpočet daně z příjmu FO pro OSVČ při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje 49
Tab. 40: Výpočet odvodu na zdravotní pojištění, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje .. 50
Tab. 41: Výpočet odvodu na sociální zabezpečení, příjem 4 mil. Kč – paušální výdaje 50

Tab. 42: Disponibilní příjem podnikatele při příjmu 4 mil. Kč – paušální výdaje 50

Tab. 43: Výpočet disponibilního příjmu podnikatele v s.r.o. při výnosu 4 mil. Kč 51

Tab. 44: Celkové shrnutí modelových situací – daňové zatížení a disponibilní příjem . 52

Tab. 45: Rozdíly v OSVČ a s.r.o. 54

Seznam obrázků

Obr. 1: Druhy sazeb daně 12

Obr. 2: Vztah jednotky základu daně a sazby daně 13

Obr. 3: Daňový systém ČR podle Šindeláře a Müllerové (2022) - ekonomický pohled 14

Obr. 4: Právní formy podnikatelské činnosti 22

Abstrakt

Richterová, T. (2023). *Daň z příjmů – porovnání daňového zatížení vybraných forem podnikatelské činnosti* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, základ daně, sazba daně, sociální pojištění, zdravotní pojištění, osoba samostatně výdělečně činná, společnost s ručením omezeným, daňové zatížení, disponibilní příjem

Bakalářská práce se věnuje porovnání daňového zatížení daní z příjmů a výsledného disponibilního příjmu podnikající fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným. Teoretická část práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů daňové problematiky, kterými jsou například subjekt, předmět, základ či sazba daně a možnosti členění daní. Podrobněji je zde uveden popis daně z příjmů fyzických a právnických osob, který vychází z platné legislativy pro rok 2023. Následně jsou v této části vymezeny formy podnikatelské činnosti na základě platného zákona o obchodních korporacích a živnostenského zákona. Praktická část spočívá v samotné analýze, komparaci a zhodnocení výhodnosti podnikání formou OSVČ s uplatňováním skutečně vynaložených či paušálních výdajů nebo společnosti s ručením omezeným. Pomocí modelových příkladů je pak spočítána a porovnána výše daňového zatížení poplatníků ve specifikovaných modelových situacích a je porovnána také výše volných finančních prostředků podnikatele.

Abstract

Richterová, T. (2023). *Income tax - comparison of tax burdens of the chosen forms of entrepreneurial activities* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: income tax for individuals, corporate income tax, tax base, tax rate, social insurance, health insurance, self-employed person, limited liability company, tax burden, disposable income

The bachelor thesis deals with a comparison of the tax burden of income tax and the resulting disposable income of self-employed individuals and limited liability companies. The theoretical part of the thesis focuses on defining the basic concepts of taxation, such as subject, object, base, rate, and the possibility of tax classification. The description of the income tax for individuals and legal entities is provided in detail, based on the applicable legislation for the year 2023. This part also defines forms of business activities based on the Commercial Corporations Act and Trade Licensing Act. The practical part consists of the actual analysis, comparison, and evaluation of the profitability of business conducted as a self-employed individual with actual or lump-sum expenses or as a limited liability company. Model examples are used to calculate and compare the amount of tax burden on taxpayers in specified situations, and the amount of free financial resources of the entrepreneur is also compared.